

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona
Egy hónapra ..... 2 korona

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona
Egy hónapra ..... 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
1-ben lévő hirdetésnek egy napra 20 fillér
minden következő napra 15 fillér
Nyitási díj 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyetemi
vasúti palotájában
TELEFON-SZÁM: 101

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság
József főherceg-ut 33. sz.
TELEFON-SZÁM: 101

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Péntek, június 26.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérolók: Hivatal és kényelem.
- Rakovszky elnököl.
- Felépülnek a vashidak.
- A perzsa polgárháború.
- A szingizgató az orfeum ellen.
- Magyarország károsodik.
- Három rab szökése az aradi várból.
- Hullacsonkítás a temetőben.
- Két asszony küzdelme.
- A lopott váltó története.
- Salmes János magántudós.
- Öngyilkosság a fogházban.
- Meg akart halni, mert szeretett.
- Tarkaságok.
- Tarca: Találkozás. Írta: Gróza Mily.

Hivatal és kényelem.

Arad, június 25.

A városi tisztviselők újra kérelemmel kopogtatnak a közgyűlési terem ajtaján. Ez alkalommal nem anyagi érdekük, nem a kenyér, nem a megélhetés létkérdése vezette őket oda. Kicsinyes kényelmi okból fordulnak a polgárság egyeteméhez. A közgyűléstől, mely annyiszor és oly bőkezűen adta már jelét annak, hogy tisztviselői érdekeit szíven viseli, most újból azt kéri, hogy a hivatalos órát a közönség érdekeinek rovására változtassa meg. Nyáron csupán 8—2-ig legyen hivatal.

Volt már alkalmunk a kérdés érdeméről e helyen többször nyilatkozni. Ugyanannyiszor kifejtettük, hogy mi mindenkor készséggel támogatjuk a tisztviselői kar érdekeit, de megirtuk azt is, hogyha a közönség érdeke ütközik össze a város alkalmazottai követelményeivel: akkor min-

dig a közérdek mellé állunk szerény nyomatékunkkal.

A tisztviselők — mint most ismét — már több ízben próbálkoztak az osztatlan hivatali órák rendszeresítésével. A törvényhatóság egy ízben engedett is a folytonos kérelemnek, életbe léptette a délelőtti egységes munkaidőt. Tisztán a tisztviselői iránti rokonszenvből tette ezt a törvényhatóság, mely egyúttal a megvalósítás által akarta beigazolni a rendszernek legsúlyosabb hibáit.

S íme mi történt? A hivatali órák új rendszere rövid egy pár nap alatt teljes és tökéletes kudarcot szenvedett. A polgárság csaknem fenyegető modorban követelte a délutáni munkaidő visszaállítását. Kereskedők, iparosok, ügyvédek és magánosok a panaszok egész áradatával álltak elő. Mindmeggannyi igazolta, hogy a polgárság mai életrendje, üzleti tevékenységének terjedelme megkívánja, hogy a délutáni órák alatt rendelkezessék a tisztviselőkkel. Azok az emberek, kiknek a délelőtti főkenyérkereseti időszakuk, kik délelőtti bonyolítják le üzleteiket: azok csak délután érnek reá a városházán levő, többnyire magántermészetű dolgaik ellátására. Ez áll kereskedőre, iparosra, orvosra, ügyvédre, földművesre egyaránt.

A törvényhatóság akkor belátta ezt és belátták a tisztviselők is, hogy a délutáni hivatalos óra eminens érdeke a polgárságnak. Ekkor közmegegyezésre visszaállították a régi, mai rendszert. S most, alig egy évre rá, a törvény alatt újra mozognak, újra kérvényeznek, szerencsét próbálnak. Szinte bántó ez a naivság.

Nem tudjuk elfojtani érzelmeinket, mikor azt látjuk, hogy a tisztviselői kar, melyért az utóbbi drágaság idején olyan önfeláldozó bőkezűséggel, későre menő harc árán is fényesen gondoskodott a polgárság: most újra kicsinyes kényelmi szempontokból próbára teszi a közgyűlés türelmét. Nem érzik a város tisztviselői, hogy amikor ilyen idejeműlt és letárgyalt dolgokkal állnak elő: ugyanakkor egy-egy lattal kevesbedik az a meleg rokonszenv és szeretet, melyvel a város irántuk viseltetik? Erdemes-e ellenszenvet, rossz benyomást kelteni kicsinyes kérdésekkel, melynek hatása esetleg nagy, kenyérbe vágó reformoknál fog jelentkezni?

A tisztviselő áldozza fel ép úgy egész idejét a város, a polgárság érdekeinek, mint a hogy ha — fizetésemelésről, drágasági egyéb pótlékokról van szó — ők sem kérdik, hogy délután szerezte-e meg a polgárság a filléreket, melyekkel a palota gőgös ura ép úgy, mint a szegény zsel-lér hozzájárul ezekhez a fizetésjavításokhoz.

A tisztviselők kérelme a polgárság érdekei ellen való. S ha ez így van, akkor bármennyire fáj is nekünk a tisztviselői kar mindenkor szeretettel istápolott érdekeinek útjába állani: a közönség és a közérdek parancsszava szerint ez utóbbinak szegődünk szolgálatába. Tettük ezt valahányszor e kérdés napirendre került, mert a tapasztalat, az élet mutatta meg, hogy az újítás kicsinyes, kényelmi szempontokat helyez a polgárság egyetemének érdekei elé.

Találkozás.

Írta: Gróza Mily.

Valamelyik ősszel rák jött az utazásom. A vándormadarak elköltözésével mindég jelentkezik ez nálam, s ilyenkor szótlanul csomagolom össze bőröndjeimet s megyek napfényt, meleget keresni. Akkor is így tettem. — Nekl vágtam a világnak, s ösztöndömrre bíztam mindent, az majd csak megtalálja, hogy hol lesz legjobb megtelepedni.

Hosszas barangolás után végre egy kevésbé sajos, de annál szebb tengerparti falura bukkantam. Kedves, pormentes hely volt s én abban a boldog reményben, hogy itt nem fog háborgatni egy az európai műveltség mázával bevont nagyon is ázsiai eredetű honfitársam se, kényelmesen helyezkedtem el az egye len, csendes de finom hotelba.

Rajtam kívül még nyolcan laktak ott modern kultúrlányok.

Egy nagylábu, de fehér fogu úde angol leány, a tengerpartok hagyományos mlsaja, acél idegekkel, struc gyomorral, s egy másik küönlegesség: egy rövidruhás pózna sovány német „Userweib“ aki mindent tud, de semmit se alaposan, s kék harisnyáskodásával kétségbe ejti embertársait. Volt még ott egy örökösen fecsegő fiatal olasz asszonyka alattomosan hallgatag urával, aszán egy öreg német házaspár üdövszesz flával, s egy fehérruhás szomorú arcú asszony.

Ez volt legérdekesebb alakja a társaságnak. Karcsu, magas nő volt, idegesen vékony kezekkel, hosszú keskeny lábakkal! Mindig fehérbe járt, olyan volt mint egy lilom, tiszta, hajladozó. — Arca valamikor szép lehetett, de időelött hervadt volt már. Pedig látszott, hogy azon széplőszere még soha sem volt, s valami más hervasztotta el, valami ami a szív mélyében lakik, s rövid idő alatt fehér szálatat lop a legsötétebb hajba is.

Mindnyájan rajongtunk érte, a férfiak titkos érdeklődéssel néztek utána ha mellettük elshant. A feltékény olasz asszonyka erősen fekete életpárját, sőt a horpadt mellü szőke porosz flut is, nem egyszer kaptam mohó, vágyakozó pillantásokon.

Még a table d'hotonál, a franciának nevezett, de emészthetetlenül német konyha kitérésével mellett is folyton őt tárgyaltuk, őt, ki nem igen érintkezett velünk s az ebédjét is a szobájába vitette. Öszinte tisztelettel viseltünk iránta s ha közénk jött, meg volt mindnyájunkban a rejtett igyekezet, hogy kedvébe járassunk, hogy mesélje derítsük sápadt arcát, még a mindég Poroszország tulkapásain, s az angolok kiváltságos helyzetén a kereskedelemben veszekedő, az örök nőlességet gnyololó angol és porosz leányok is respektussal hallgattak ha ő ott volt, annyira érezték néma fenségességét, csodás varázsát ennek az asszonynak.

Nem tudtuk róla mást, csak hogy elvált asszony és francia. De olyan is volt ő, törékeny és bájos, mint a Lajosok udvarában a kecses finom gall maquis-nők.

Vörösbő játszó fekete haja simán volt feltűzve szép fejére, nyakig zárt előkelően egyszerű ruhája, díszkrét modora elárulták a vérből, igazán tisztességes urasszonyt, a kinek nincsen szüksége cégérre, feltűnő szalnekre, kacér suhogásra.

Onlós, puha szövetű fehér ruhájára mindég három szál hosszúsáru la France rózsza volt feltűzve, szindusak, nehéz illatnak. Különösen szerethette ezt a virágot. Valaki hozhatta neki egyszer régen, valakivel együtt lehetett kedvetce, valaki akit már ezerszer elsrathattott, de azért várt, mindég várt epedő forrósággal.

Nesztelen léptekkel járt a tengerparton, lázasan csillogó nagy kötét szemét a tenger azurjába mereszteve.

Egy varófényes szép napon egyedül ültem a tenger fővényében s egy messzi földről jött levelet próbáltam kibetűzni. Egyszer csak úgy éreztem, hogy valaki néz rám. Felpillantottam s eőtem állott a fehér asszony. Hosszucyellő napernyőjére támaszkodva halgan köszönt: s szelíden kérdezte, vajjon nem zavar e, s ledülhet-e mellém. Örömmel intettem igent.

Soha sem beszélünk még együtt és mégis vonzódnak egymáshoz, mintaa költés sors kö-

Rakovszky elnököl.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Budapest, június 25.

A karaván elutazott. Nincs sürgősség, tehát alig egynéhány képviselő gyönyörködik a szeszadó-javaslatban. A folyosón Kmetyről vitáznak, aki tegnap a szesz törvényt is közönségek jellemezte. Nagy Dező remélten csapta össze a tenyerét a miatt, hogy mi mindentől faragnak már közös ügyet. Justh Gyula pedig elmondja, hogy a sürgősséget gárdaágos szempontból vonták vissza. Ha betérjesszük: három napba kerül, míg a tiszorás ülés életbeléphet. És a három nap pedig éppen elég, hogy a javaslat részleteiben is letárgyalassuk.

Allig van nyolcvan ember a padok közt s ezek fáradt képpel nézik, mi történik a szeszadó-javaslatnál, amelyről ma az a hír keletkezett, hogy egyáltalán nem léptetik életbe. Farkasházy Zsigmond szóba is hozta ezt a Wekerle minden valószínűség szerint válaszul a kérdésre.

A vita semmiesetre sem tart szombatnál tovább. Szerdájig pedig bezáródik a parlament tanácskozása.

Az ülés kezdetén Wekerle miniszterelnök törvényjavaslatot terjesztett be, amely Pozsony, Zágráb és még más városoknak kölcsönfelvételeit engedélyezi.

Az ülés kezdetén Justh Gyula elnököt, majd Rakovszky István váltotta fel, aki megszokott modorában bánt el a neki nem tetsző képviselőkkel.

Popovics Dusan horvát záróbeszéde után elfogadják általánosságban a szeszadó-reformról szóló törvényjavaslatot.

Következik a részletes tárgyalás. Az első szakasz ellen Roics Milán és Muzsics Vasul szólnak horvátul. Mazsuranics Bogoszláv beszél még horvát nyelven.

(Lázár a „publicista.”)

Farkasházy Zsigmond: Az adóemelést nem 40% os lesz, hanem 44 százalékos, amit nem a termelők fognak megérezni, hanem a ki is fogyasztók. Ez a négy korona többet, mert a procentuális emelkedés érdekében kifejezve ennyi kárpótulást akar szolgálni azok részére, akiket ez a javaslat megrövidített. És természetesen a szegény nép rovására megy a kormány antiszociális fellegasáról tessz tanulságot. Kéri a

tölte volna ő-sze lel-luxet. Így is volt, mert hiszen az asszonyok bánata majd nem mindég egyforma meg nem értett vágy, reménytelen elhagyatottság.

Az asszony leült, ruhája lágyan tapadt karcau testére, olyan volt, mint egy najád, mely kibújik a partra s a napon melegszik.

Sokszor látam már, de azért mégis, hogy így egyedül volt velem, mintha zavarba lettem volna, nem tudtam szólni, s ő finom lelkével megérezte ezt, dallamos hangján lágyan kérdezte: „Ő a magyar?” Astán álmodva tettem hozzá: „Ő is voltam Magyarországon egyszer régen...” — látázt rajta, hogy nem beszélgetni akar, csak a maga gondolatait nyilvánítja hangosan.

És én ebből kitaláltam a magam emberismeretével keserves élettapasztalatával, hogy az asszony nagyon szerethette az én aranykalászt, délibábas basámat, pedig talán nem is látott belőle semmit, s csak azt a két szemet nézte, mely ott vált végzetévé, mely talán már azóta másnak ragyog.

Alkonyodott a leáldozó nap vöröses lila sugarai vissza tükröződtek az asszony szemébe s ő felállva, egy csodaszép mozdulattal kezét nyújtotta felém.

Egyszerre úgy éretem, hogy soha sem fogom többé látni, megragadtam a finom, hosszú ujjait s csak percek múlva engedtem el ujjait. Lassu ringó léptekkel ment vissza s én vártam,

kisebb differencia fentartását. A hibákat, úgy hiszi, maga a miniszter is beátja. Hivatkozik egyik reggeli lap közlésére, amelyben a miniszter úgy nyilatkozik, hogy a szeptember elején való életbeléptetésről e tekintetben.

Lázár Pál: Ugyan kérem, a lapok összeír-
nak mindent.

Farkasházy Zsigmond: Csodálkozom, hogy Lázár képviselő ur nyilatkozik így, amikor ő igen gyakran ír lapokba.

Lázár Pál: Irok, de nem híreket. Nem vagyok reporter.

Farkasházy Zsigmond: Kéri, hogy a kis-
üstösök nézve maradjon meg a régi tétel.

Magdics Péter és Lorkovics Iván horvátul beszélnek.

Az elnöki székot Rakovszky István foglalja el.

(Az ország becsapása.)

Bozóky Árpád: Nem adhatja szavazatát ehhez a javaslatához, mert adóemelést tartalmaz.

Nagy György: Nem is szavazhatja meg ezt, aki g s magyar.

Elnök: Figyelmezteti Nagy Györgyöt, hogy folytonos közbeszólással ne zavarja a tárgyalást.

Nagy György: Mindent nem tudok le-
nyelni.

Elnök (csenget): Ismételtlen figyelmeztetem a képviselő urat, maradjon rendben, ellenkező esetben a házszabályok alkalmazásával ügyét a mentelmi bizottsághoz utasítom és kiárasztását fogom indítványozni.

Nagy György: Vegye el mindjárt a mandá-
tumomat az elnök ur. (Nagy s j)

Bozóky Árpád: Az amsmeti kormány programjában szó sem volt adóemelésről. És a javaslat hát becsapása az ország gnak.

(Az erőyes Rakovszky.)

Elnök (Hevesen csenget.) A képviselő urtól durva sértés miatt megvonom a szót. (Orfási lármá a balpárton)

Farkasházy Zsigmond: Hisz nem is figyel-
meztem, hogy lehet ez. (Nagy s j)

Nagy György: Itt mindent lehet.

Elnök (csenget): Tessék csendben ma-
radni.

Novoszel Mátyás és Surmia György horvát-
ul beszél.

Nagy György: A házszabályokhoz szól. Bo-
zóky ur, durva sértés címén, minden figyelem-
telés nélkül vonta meg az elnök a szót. Ő jog-
s kritikát mondott. N gyon sajnálja os proced-
d-n-t állit a Ház, ha ez ellen nem emel fel-
tltó szavát. Az elnöknek nki es joga figyelmezt-
etés nélkül megvonni a szót. A képviselőház
bírála ára bizsz, jogosan jár-e el az elnök.

Elnök: Kijelenti, hogy házszabályszerűen
járt el. Bozóky durva sértés has nált. Felol-

magam sem tudom miért, vártam, hogy leg-
alább egyszer vissza nézzen. Nem tette.

Es e a hajó új vaddeget hozott. Filigrán
kicsi asszonykát s egy komoly magas férfit,
kín — én úgy gondoltam — pompásan állott
volna a mi fényes nemzeti viseletünk a disz-
magyar.

Nászutasok lehetnek s az asszony alázatos
megadásával simult párjához. kinek gyöngédsé-
géhez valami fanyar mellékzavarodott, mintha
nem szeretne volna igazán, mintha várt volna
valakit, az ő szemében is az a türelmetlen láng
lobogott, amit én még csak a fehér asszony-
ban láttam.

A table d'hotenál melléjük kerültem. Ma-
gyarok voltak s én csendes gyászszal szívem
ben sirattam a békés szép napokat, mert tud-
tam, hogy nyugalmas egyedülletemnek immár
vége.

Kedveltenül hallgattam csinos horfitársnőm
csacsogását, mikor belépett nesziesen lenge já-
rásával, tapadó fehér ruhájában a szomoruarcu
asszony.

Egy pillanatra megállott.

A férfi arcába vér futott fel, s meghajlva
felő testét, köszönt az asszonynak. Annak hal-
vány arca egy árnyalattal színtelenebb lett,
astán szokott halk modorában mint jött,
kiment.

Misnap a fehér asszony elutazott.

vassa a gyorsló jegyzeteket. A sértés világos,
ő neki joga volt megvonni a szót.

(Házszabályvita.)

Farkasházy Zsigmond: A házszabályokhoz
szól és a szövegvonások ellen tiltakozik.

Elnök figyelmezteti, hogy beszéljen a ház-
szabályokhoz.

Farkasházy: Ezek tények, melyeket konsta-
tálni kíván. Az elnök eljárása helytelen volt.

Elnök megvonja a szót. (Nagy s j.)

Bozóky Árpád: A házszabályokhoz szól és
az elnök eljárását kritizálja.

Elnök: Megvonja tőle a szót.

Farkasházy ismét a házszabályokhoz szól
és tiltakozik Rakovszky eljárása ellen.

Több horvát képviselő felszólalása után az
elnök berekesztette a vitát.

Wekerle Sándor: Válaszol a felhangzott ki-
fogásokra és kéri az első szakasz változatlan
elfogadását. A Ház így határoz.

A második szakaszról

Farkasházy Zsigmond: Kéri annak kimon-
dását, hogy ez a törvény mindaddig nem léphet
életbe, amíg Ausztria hasonló törvényt nem hoz.

Bozóky Árpád: „Ausztria” helyett minde-
nütt ezt kívánja a javaslatba venni: Az osztrák
császárság.

(Wekerle gyaszolt.)

Több horvát felszólalás után

Wekerle Sándor reflektál az elhangzott ki-
fogásokra. Farkasházynek azt feleli, hogy
Ausztriával szemben semmiféle veszteségünk
nem lesz. A szeszadó javaslat nyomában kü-
lönféle hírek keletkeztek szárnyra. Ezek szarna-
kessítik könnyedségre, politikai sőt nem egy-
szer magánérdekekre vezethetők vissza. E-
ekkel most nem akar rendszeresen foglalkozni.

Eljön majd az idő, amikor a saját ügyét tár-
gyaljuk, akkor majd fel fogom fedni azokat a
rugókat, amelyek egyes lapokat mozgatnak. (Za-
jos helyes és a függetlenségi párt.) A szesz-
adó ügyét a kormány minden eshetőségre el-
készítette. Kéri a második szakasz változatlan
elfogadását.

A Ház a szakaszt elfogadja, mire az ülés
véget ért.

TANÜGY.

(—) Új tanítók Az aradi görög keleti ro-
mán tanítóképzőben kedden tartották meg a
képesítő vizsgálatot. A vallás- és közoktatás-
ügyi miniszter képviselőjében Siegescu József
dr., fővárosi főgimnáziumi tanár mint kiküldött
miniszteri biztos, az aradi szentszékek képvisele-
tében Goldis László orsz. képviselő, szentszéki
titkár vett részt a vizsgálaton. Összesen har-
micöt jelelt jelenkezett, akik közül huszon-
négy oklevelet nyert, kilencet félévre, ketőt
pedig egy évre visszavetettek.

(—) Új segédtanfelügyelők. Az állami elemi
népiskolai tanítók természetek szabályozásá-
ról és az állami népiskolák helyi felügyeletéről
szóló 1907. évi XXVI. t. cikk, továbbá a nem
állami elemi népiskolák jogviszonyairól és a
községi és hitfelekezeti építők járandósá-
gairól szóló 1907. évi XXVII. t. cikk végrehaj-
tása — melyhez még a népoktatási törvények
halmaza járul — a kir. tanfelügyelőkre igen
fontos és nehéz feladatot ró. Az ezen törvé-
nyekben foglalt rendelkezések sikeres megol-
dása illetve végrehajtása érdekében a közokta-
tásügyi m. kir. miniszter a kir. tanfelügyelők
mellett kinevezett segédtanfelügyelő létszámát
telemesen szaporította. Így Aradvármegye kir.
tanfelügyelője mellé egyszerre három segéd-
tanfelügyelő neveztetett ki. És pedig Hajós Fe-
renc volt kassai tankerületi főigazgató-
tanár, továbbá Kéhrer Károly
volt eleki állami elemi iskolai igazgató-
tanár, — kik mint miniszteri iskolalátogatók
már eddig is be voltak osztva szolgálati elre
az aradmegyei kir. tanfelügyelőséghez — mind-
kető a IX. kerületi osztály 8. fokozatába, végül
Vasslovassky János tornyai állami iskolai igaz-
gató-tanár a X. kerületi osztály 8. fokozatába.

(—) Felsőbb leányiskolai növendékek ellátása.
Mintuogy az áll. felsőbb leányiskolának még
nincs internátusa, vidéki szűk leányait teljes
ellátásra vállalja öv. Szabó Pálné Turchányi
Gisella fels. leányiskolai tanítónő, H. szinger u.
5. Egész évi ellátás 700 korona, songora tanítás
120 korona. És azonban nem kötelező. 2888.

(—) Tanító-választás. A magyarádi községi iskolaszék az üresedésben levő tanítói állásra huszonnégy pályázó közül *Muntean* Gyulát választotta, aki mint helyettes tanító már fél év óta működik az iskolában.

Felépülnek a vashidak.

Károlyi Gyula gróf főispán támogatja a város igazait.

A közgyűlés vállalatba adta a hidmunkákat.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 25

Aradváros mai rendkívüli közgyűlése történelmi nevezetességű dátum. Ma mondotta ki a törvényhatósági bizottság, hogy a husz esztendő óta a közvéleményt folyton izgató vashidak építésének ügyét azal intézi el, hogy megbizsa *Zsigmond* Bélát mindkét hid alapépitményeinek, az osztrák magyar államvasutak gyárait az Arad-Ujarad közti a *Weitzer* János gépgyárat az Arad-Vár közti hid vasszerkezetének, *Szabó* Józsefet a vámházak, *Kemény* Manót a földmunkák, *Rossi és Pellegrini* céget a csatornázás és kövezés kivételével.

És ezen nevezetes munkák költségeire megszavazott két millió négyszázezer koronát a törvényhatóság, melynek tagjai, dacára a nyári hőségnek, elég tekintélyes számban jelentek meg.

A közgyűlésen észrevehető volt, hogy minden egyes tagja teljesen át van hatva annak az órának a jelentőségétől, melyben a bizottság minden garanciájának birtokában, beleegyezésével szentesíti a tanácsnak *Löcs* Rezső által előadott határozati javaslatát. Nyugvó pontra érkezett az istenek mostoha gyermekének, Aradnak, egyik sokat hányatott ügye s hogy sikeresen, a közóhajnak megfelelően, a közjó céljait kielégítően fejezi be, arról biztosítja Aradváros közönségét *Károlyi* Gyula gróf főispánnak fogadalom szamba menő ígérete.

A város közügyeit meleg szeretettel és nagy hozzáértéssel felkaroló feje a törvényhatóságnak kijelentette a közgyűlés előtt, hogy kötelességének ismeri a még netán nehézségekbe ütköző fejlődését a hidépítésnek befolyásával és érdeklődésével azokon átsegíteni.

Zugó taps és riadó éljenzés jutalmazta *Károlyi* Gyula gróf kijelentését s Aradváros közönségének képviselői méltán nyújtották a főispán felé az elismerés palmáját és a köszönet virágait.

A belügyminiszter ismeretes áliásfoglalásával szemben *Löcs* Rezső nagy gondal megszerkesztett és alapos érvekben gazdag előadói javaslata meggyőzően mutatja ki, hogy évtizedeken keresztül a különböző fórumok, mind azt vallották, hogy a körtöltés és egyéb munka a hidépítés szerves tartozékai.

A főispán, miután maga is a legapróbb részletekig átböngészte a hidépítés történetének minden fázisát, a város igazának védelmére ígerte oda minden erejét.

Müller Károly állott fel s az egész közgyűlésnek meggyőződését juttatta kifejezésre azzal, hogy a közgyűlést felszólította a főispán nemes elhatározásának köszönet szavazás által való honorálására. A törvényhatósági bizottság *Müller* indítványát elfogadta.

A tanács a legközelebbi napokban már a belügyi és kereskedelmi miniszter elé juttatja a közgyűlés ma hozott határozatát és azokat az információkat, melyekkel a minisztereket arról akarja a polgárság meggyőzni, hogy az építkezések összes költségének fedezése a logika szerint csak a vámjövendelmek lehetnek.

A tanács javaslata, mely mindenben egyezik lapunk mai számában ismertetett hidügyi bizottsági javaslattal, egyhangú elfogadtatásban részesült a közgyűlés részéről s ezzel a mai, nevezetes közgyűlés véget is ért.

A perzsa polgárháború.

A zsarnok sah kegyetlenkedései.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 25.

A perzsa sah folytatja harcát népe ellen. Nem elégedett meg azzal, hogy megostromoltatta a parlamentet, lemeszárolta a neki nem tetsző képviselőket, most egész Perzsia ellen fordul és kozák csapatjaival minden ellenállást, minden szabadságvágyat le akar tiporni. Katonái garázdálkodnak a falvakban, asszonyokat, gyermekeket gyilkolnak és ostromállapotban tartják az egész országot.

A perzsa polgárháborúról ezek a távirataink számolnak be:

Gyilkolások, fosztogatások.

Tebriz, június 25. Reggel óta csatározás folyik felkelők és reakcionáriusok között. A papok az utóbbiak pírjában vannak. A telefon forgalom fennakadt.

London, június 25. Mint egy itteni lapnak Teheránból jelentik, a királyi táborban két nemzeti párti vezető felakasztottak. Kilenc másik pártvezérnek sorsa, a kik között van a parlamentnek elnöke is, aggodalomra ad okot, bár a sah megígérte, hogy nem végezteti ki őket. Az angol nagykövetséghez vezető utakat perzsa csapatok tartják megszállva, akiknek parancsuk van, hogy szökecséket, akik az angol követségre akarnak menekülni, löljék le.

Berlin, június 25. A perzsa követség hivatalosan közli: Teheránban a helyzet komoly, bárha a nép az európalakat még nem fenyegeti. A saht felhívja, hogy sok menekült az angol követségen befogadják. A kozákok megszállják a város kijáratát. Tegnap és ma bombákat dobtak a csapatokra. A perzsa katonaság részt vesz a fosztogatásokban és gyakran pusztán csak ebből a célból bombázza a házakat. A katonáknak még azt is megengedték, hogy a zsákmányt az ágyukra rakják és a táborba vigyék. A sah megparancsolta, hogy a bazárokat azonnal nyissák ki, mert különben lövetni fogja azokat. A parlament előtti térről még nem vitték el a lovak hulláit. A hőség rettentő, a levegő döglétes.

Az örjöngő sah.

Pétervárd, június 25. A sah néhány nappal ezelőtt kijelentette, hogy nem marad más hátra, minthogy újból meghódítsa birodalmát. *Karddal fogom megvédeni hatalmamot* — jelentette ki a sah. Mihelyt a zavargások Teheránban lelesznek verve, az uralkodó a vidéki városok ellen készül vonulni, hogy szétkergesse a politikai klubokat. A sah serege, melynek magva a kozák dandár, jelentékeny és kitűzően fel van fegyverkezve. A nacionalistáknak is elég nagy seregük van, de fegyverzetük hiányos.

Pétervárd, június 25. A sah és a parlament között a múlt héten tárgyalások indultak és

már már békés fordulat következett be, amikor a sah a parlament küldöttségétől 5 nacionalista vezér kiszolgáltatását kérte. A parlament ezt visszautasította és ez volt a közvetlen oka a harcnak.

Az orosz kéz.

Pétervárd, június 25. Némely körökben az a nézet, hogy a teheráni vérengzéseket Pétervárról irányították és egyáltalán a mostani anarchisztikus állapotokat az orosz kéz befolyásának tekintik. Ezt némiképp igazolja az is, hogy az egész vérengzést a kozákezred végezte. Parancsnoka egy orosz ezredes, ki teljesen a teheráni orosz követ befolyása alatt áll. Néhány év előtt az orosz cár egy teljesen felszerelt úteget ajándékozott az ezrednek, mely így tűzértséggel is rendelkezik. Legénysége perzsákoól egészítődik ki, kik elég tisztességes zsoldot kapnak. A tisztikar orosz. Hogy ez az ezred teljesen orosz befolyás alatt áll, annak bizonyossága, hogy parancsnoka, ha az orosz érdekek úgy kívánták, megtagadta a sahnak az engedelmességet. Az ezred mostani szerepléséből így azt következtetik, hogy Oroszország teljesen egy nézetben van a sah reakciós környezetével.

A színigazgató az orfeum ellen.

Szendrey Mihály felebbezése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 25

A törvényhatósági bizottság legutóbbi rendes közgyűlése megváltoztatta a daltársulatokról alkotott szabályrendelet hatodik szakaszát és kimondotta, hogy Aradon május hó elsejétől október hó elsejéig adható orfeumtársulatoknak játszási engedély.

A határozat ellen, mint az előrelátható volt, *Szendrey* Mihály, az aradi Nemzeti Színház igazgatója felebbezással élt. Ma adta be a direktor *Varjassy* Lajos polgármesterhez a véleménye szerint sérelmes határozat ellen panaszát, a melyben, érvelése alapján arra kéri a belügyminisztert, hogy tagadja meg a közgyűlés intézkedésétől hozzájárulását s mondja ki, hogy Aradon sem a téli, sem a nyári szini idény alatt orfeum nem játszhatik. Az érdekes felebbezást alább közöljük bő kivonatban.

Szendrey ugyanis mint aradi polgár és ugyis mint a várossal szerződéses viszonyban álló fél sérelmesnek tartja azt az intézkedést, hogy Aradon egész nyáron át orfeum játszhassek. Általános művészeti szempontból véve figyelembe a kérdést, rá kell mutatni a magyar színházaknak még mindig nem kedvező helyzetére mondja *Szendrey*.

Utal arra, hogy a magyar vidéki színház igenis teljesít még kulturmissiót azzal, hogy a belföldi és külföldi irodalom összes prózái és zenés termékeit előadja és a közönséggel megismerteti; hogy ezen termékek között akad itt-ott selejtebb anyag, azt tagadni nem lehet. De minthogy a közönség minden a fővárosban előadott darabnak bemutatását követeli, igen bajos a vidéki színházak vezetőire nézve a közönség ezen követelményével elől kitérni.

Majd rámutat arra, hogy *születésükön* is kell vezetni a színházat, mert azt biztos anyagi alapokra kell helyezni. Szűzötven család kenyéréről van szó, akik ma már nem a társadalom testén élőködő parazsok.

Hivatkozik a belügyminiszternek két rendeletére, mely eltiltja a hatóságokat attól, hogy ott ahol színészet van, daltársulatoknak játékszási engedélyt adjanak.

És Arad épen daltársulatoknak akar otthont adni. Hogy mit jelent Magyarországon az orfeum szó, azt ekkép magyarázza:

A magyar nyelv nem alkalmas a brettlin való szereplésre s amely mutatóványok az orfeumokban a látszat kedvéért magyar nyelven produkáltak, azok kigunyolását képesik a magyar nyelvnek, lévén klasszikus példái a budapesti Dob és Király-utcai jargonnal szaturált magyarságnak. A tárgyi tartalma ezen produkcióknak a szemenszedett tárgyságoknak, lascivitásoknak és legkulínarissabb egyértelműségeknek kivonata, melyek nem az islés és kultúra terjesztésére valók.

A sérelmes határozat támogatásának egyik oka az volt, hogy mikor a régi szabályrendelet meghozatott; csak téli idény volt Aradon, tehát a nyári idényre annak 6 ik szakassa nem vonatkozatható.

Teljesen illegikus magyarázat, mondja Szendrey. Akár volt nyári színész, akár nem, a szabályrendelet a színészet védelmére hozták s annak más értelme nem tulajdonítható, mint amelyet évtizedeken át tulajdonítottak neki, hogy: tudnillik, míg Aradon szentárasulat játszik, orfeumnak itt helye nincs.

A határozat másik indoka, lakosság megnövekedett számára való tekintet, sem állja meg helyét az igazgató felfogása szerint. A lakosság száma nem olyan nagy, — mondja ő — hogy a szórakozási alkalmak számát szaporítani kellene s ha kell, akkor nem az orfeum az a hely, melynek létesülését a színészet érdekében előmozdítani helyes és célszerű lenne.

Az aradi vendéglősök érdekeit akarja a határozattal a város előmozdítani, mondotta indokolásában a közgyűlés.

Ezen érvnek épen ellenkezője az igazság, állapítja meg Szendrey.

Mert, ha az orfeumoknak a nyári idény alatt minden korlátozás nélkül ad a város engedélyt, Aradon egy, vagy legfeljebb két daltársulat talál megélhetést, vagyis egy vagy két vendéglőben ütheti fel az orfeumi musza tanyáját. És ez azt jelenti, hogy csak egy két vendéglő látja az orfeumnak hasznát. Egy-két vendéglő érdekeit fényesen szolgálja az orfeum-engedélyezés, a többlét direkte sérti.

A magy igazságnak megerősítésére hivatkozik arra, hogy a belügyminiszter nem hagyta jóvá Nagyvárad hasonló tárgyú szabályrendeletének hasonló szellemű egyik rendelkezését és utasította a város köznevezését, hogy az elkészített szabályrendeletbe egy, a magyar színészet érdekeit hathatósan megvédő intézkedést vegyen fel.

A város nincs felfogositva, — fejezi be Szendrey érdekes felelőbeszédét — szerződéses hatályának tartama alatt a szabályrendelet megváltoztatni s ha ezt teszi, akkor az engedélyt esáltal ért károsodásért magánjogilag felelős.

Mert én, amikor Arad szab. kir. várossal szerződtem, a város által alkotott s miniszteri leg jóváhagyott, a népének előadásokra vonatkozó szabályrendeletet hatályban találtam. Ezen szabályrendelet alapján állott a város is, mikor a színházra vonatkozó bérletet velem megkötötte s ezen tudatban vállaltam el a határozat koronányi árna bér fizetésének súlyos terhét, hogy a nyári színházban való működésemet a város orfeum engedélyek kiadása által nem fogja megnehezíteni.

Kéri a belügyminisztert, hogy tagadja meg a szabályrendelet módosítástól jóváhagyását s mondja ki, hogy Arad városában úgy a téli, mint a nyári szilárdidény alatt daltársulati előadások nem engedélyezhetők.

Magyarország károsodik

Bajok a szesz körül.

A politika eseményei.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Arad, június 25.

A szeszadójavaslat ügye most megint újabb bonyodalmaknak lett előidézője. Ezek a bonyodalmak tulajdonképpen az osztrák képviselőházban vannak, de mivel eredményük minden valószínűség szerint az lesz, hogy Ausztriában Magyarországgal egyidőben nem léphet életbe a szeszjavaslat, azoknak nagy hátrányait a magyar szeszipar fogja megérezni. Szóba került ez az ügy a mai képviselőházi ülésen is és Wekerle ebből az alkalomból meg is támadta — nem az osztrákokat, hanem a magyar sajtót, mert rá mert mutatni erre a veszedelemre.

Az újabb bonyodalomról és a politika egyéb eseményeiről fővárosi tudósítónk ezeket táviratozza:

A magyar szeszipar veszedelme.

A képviselőház mai ülésében Farkasházy Zsigmond szóváltotta a „Pesti Napló” mai számának egyik cikkét, mely a magyar szeszipart fenyegető nagy veszedelemre mutat rá. A cikk ugyanis kifejti, hogyha Ausztriában, amelynek parlamentje elé Koritowsky pénzügyminiszter Wekerlével egyidejűleg szintén benyújtotta a szeszadóreformot, nem fogadják el a nyári szünet előtt a szeszjavaslatot, akkor a felemelt adóval sújtott magyar szesznel 50 koronával olcsóbb osztrák szesz tönkreteszi a magyar szeszipart.

Farkasházy beszédére Wekerle a képviselőház ülésében azzal válaszolt, hogy meggyanusította a magyar sajtót, amely szerinte az ilyen rémhírek terjesztésével önző érdekeket szolgál. Ezzel szemben már ma délután kiderült, hogy nem Wekerlének, hanem ezeknek a rémhíreknek van igazuk. Az osztrák parlamenti pártok fejei ugyanis — mint Bécsből táviratozzák — ma tárgyaltak az osztrák kormányval, amely paktummal akarta biztosítani a szeszjavaslat elfogadását. A paktum azonban nem jött létre, mert az osztrák pártok legnagyobb része a szocialista párt élén nem szavazza meg a nyári szünet előtt a szeszjavaslatot, csakis olyan feltételek mellett, melyeket viszont a kormány nem akar teljesíteni. Ausztriában most úgy áll a szeszjavaslat ügye, hogy azt a kormány nem tudja a magyar kormányval egyidejűleg törvényerőre emelni.

Ebből pedig tényleg a magyar szeszipar nagy károsodása fog származni. Vámvonalunk nincs Ausztriával s csak természetes, hogy özönével kerülne át a határon az ötven koronával olcsóbb osztrák szesz, teljesen letörve a magyar szeszipart. De ha még sikerülne is a behozott szesz adókülönbözötét behajtani, akkor is Ausztriáé volna a Magyarországon fogyasztott osztrák szesz gazdasági haszna.

A végrehajtási novella.

Az országgyűlési néppárt ma esik értekezletében tárgyalta a végrehajtási novella javaslatot. Samrécsányi György keveselte a novellaris intézkedést. Rakovszky István nagy haladásnak tekintti a hitel megszorítását és a könnyelmű adósság-csinálás megakadályozását. Günther Antal igazságügyminiszter felvilágosításai után a párt elfogadta a javaslatot.

Az alkotmánypárt szintén mai értekezletén foglalkozott a végrehajtási novellával. A szónokok legnagyobb része örömmel üdvözölte a javaslatot, melyet a párt elfogadott.

A horvát bán remél.

Rauch Pál báró horvát bán ma hosszabb ideig a képviselőházban tartózkodott és tanácskozott Wekerle és Zichy miniszterekkel s a függetlenségi párt több tagjával. A horvát bán kijelentette, hogy Horvátországban a rend helyreállítása óriási munkával jár, ennél fogva még nem sikerült pozitív eredményeket elérnie. Aggodalomra azonban szerinte nincs ok. Kéri a pártot, bizzanak benne, ő a magyar kormánnyal teljes egyetértésben dolgozik és reméli, hogy őszre már pozitív eredményeket is felmutathat.

A lopott váltó históriája.

Okirathamisítással vádolt ügyvéd

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 25.

Érdekes bűnpörben hozott ítéletet ma a budapesti kir. ítélőszék. A pör egy váltó körül forgott, amelyet állítólag egy kecskeméti ügyvéd meghamisított, egy kecskeméti ügynök pedig ellopt. Az érdekes ügyről tudósítónk ezeket táviratozza:

Gruder Adolf dr. lajosmivel ügyvéd a múlt év február havában egy 300 koronáról szóló váltót adott át egy budapesti ügyvédnek azal a kérelemmel, hogy peresítse a váltót Nagy János kecskeméti terménykereskedő ellen Klein Béla felperessége alatt. A budapesti megbízottnak arra a kérdésére, hogy mért nem ő perli a váltót, azt felelte, hogy fészélyesvérelt magát Nagy Jánossal szemben.

A keresetet tehát az ügyvéd annak rendje és módja szerint beadta, azonban Nagy János kifogásokat adott be a váltó ellen, nevesetesen előadta, hogy a váltót őle ellopták. Ezzel a lopás miatt feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen s mindjárt kifejezést adott ama gyanújának is, hogy a váltót Spitzer Miksa kecskeméti ügynök vihette el, akit üzleti könyvének átvizsgálásával bizott meg. A nyomozat során kihallgatták Gruder dr.-t, aki azonban az ügyvédi titoktartásra való hivatkozással megtagadott minden felvilágosítást. Kihallgatták továbbá Klein Bélát, Gruder sógorát, akitnek felperessége alatt a váltópör megindult. Klein kijelentette, hogy az ő aláírása úgy a váltón, mint a meghatalmazáson hamis. Három héttel utóbb azonban Klein újra jelentkezett a rendőrségen és előadta, hogy emlékezete szerint beleegyezését adta ahhoz, hogy Gruder dr. az ő nevét felhasználhassa. Erre aztán Gruder is beszédessé lett és elmondta, hogy a váltót Weisz Izidor kecskeméti lakostól kapta szal az utasítással, hogy más néven pörölje. Tanuk is igazolták, hogy a váltót valami Deutsch Salamon kínálgatta megvétele s így került Weisz kezébe. Weisz Izidor ellenben kijelentette, hogy az egész váltóhistóriáról semmit sem tud.

A nyomozás befejezése után négyen ke-

rültek a vádlottak padjára: *Spitzer* Miksa, *Klein* Béa és *Weiss* Izidor lopás és magánoklathamisítás, *Gruder* Adolf dr. pedig magánoklathamisítás miatt. A kecskeméti törvényszék *Spitzert*, *Kleint* és *Weisst* felmentette, ellenben *Gruder* Adolf dr. ügyvédet *hat hónapi börtönre* ítélte. Felelősség folytán az ügy a budapesti kir. ítélőszékhez került, amely ma megsemmisítette a törvényszék ítéletét és *Gruder* Adolf dr.-t felmentette, ellenben *Spitzert* Miksát lopásért *három hónapi* fogházra ítélte. Egyebekben helybenhagyta a törvényszék ítéletét.

Hullacsonkítás a temetőben.

Az agyonvert hazajáró lélek.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, június 25.

Rémregénybe illő eset történt a hó 10-én éjjel a krassó-szörénymegyey *Románbunya* községben. Klásta egy hullát, azt állatit kegyetlenséggel összevagdalták és hidegvérrel újból átadták az anyaföldnek — folytassa az örök nyugalmat.

Az esetről tudósítók a következő részleteket jelentik:

Ez évi február hó 2-án temették el *Kautis* Konstantin románbunyalakost, ki 42 éves korában költözött el az árnyékvilágból. Övegye azóta folyton panaszkodott, hogy az elhunyt nem találta meg a tulvilági nyugalmat, mert éjszakánként hazajár. A lelket ugylátszik a felesége iránti szerelme nem hagyta pihenni. Az övegye azt panaszoalta ugyanis a többi asszonynak, hogy vasárnap egy hete, a szellem éjjeli üldözésében annyira ment, hogy — úgy viselkedett, mint amikor még együtt volt test és lélek, sőt úgy, mint amikor nagyon is egészséges volt.

Eznek hatása alatt az asszonyok között felmerült az eszme, hogy az elhalt: ki kell ásni és agyonütni, mert világos dolog, hogy boszorkány lett belőle. Az embereket ebből hiedelmükben megerősítette *Pestisán* Pável panasza. Ő neki ökrét döglasztette meg a boszorkánynyávedlett *Kautis* Konstantin, mert amlóta a jészága elhullott, többször megjelent udvarában éjjel a fehérbe burkolt szellem. Mivelhogy eső sehogyse akart lenni, világos lett az emberek előtt, hogy *Kautis* Konstantin szelleme kötötte meg, — azért nincs.

Pénteken éjjel azután, pontban éjfélkor, kivonult egy csapat ember a temetőbe. *Pradeszku* Gyorgye volt a vezér, tizenkettő magával felesével, ásóval, vasvillával felfegyverkezve, egy két istálló lámpa világítása mellett *Kautis* Konstantin sírjára csakhamar rákadtak, neki estek ásóval, kapával és egy félóra munka után kiemelték az egyszerű fakoporsót. Néhány vasvilla nekifeszült a földelének, mely egy pár roppanásra felugrott és csakhamar látható lett a hulla. Nosza nekiestek *baltával* és annak élével *fokával* verték, *vasvillával* össze-vissza szurkálták. Mikor így már *Konstantin* barátjukat teljesen kikészítették a halottaiban való teljes pihenésre, szépen viaszaeresztették a sírba a koporsót és elhantolták.

Asóta pedig *Románbunya*n is esett jócskán és a menyecske sem panaszkodott többé, hogy elhunyt urának szelleme pásztoróra kényszerítette volna.

Az eset persze titokban nem maradhatott és *Györffy* András járásörmester a dolognak noszt véve, megindította a nyomozást és csakhamar az egész tényállást kiderítette és a feljelentést az ügyészségnek megtekte.

Három rab szökése az aradi várból.

Az aradi várnak három katonarabja tegnap délután megszökött a rabok asztalosműhelyéből. A szökevények egyike *Tóth* János, aki egy évvel ezelőtt is megszökött a várból, de *Kecskeméten* elfogták. A három szökevényt a várban dolgozó kertészek és a szénát hordó katonák vették észre és az őrség segítségével hosszabb küzdelem után elfogták.

Összeesküvés az asztalosműhelyben.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, június 25.

Néhány esztendő óta az aradi várnak minden nyáron egyforma szenzációja van: egy-két rab megszökök a katonai börtönből. Két évvel ezelőtt két galíciai fegyenc, menekült ki szinte hihetetlenül vakmerő módon az aradi vár kazamatáiból, tavaly egy kecskeméti legény szökött meg a fegyházból és menekült *Kecskemét* felé, ahol a rendőrség hosszas üldözés után kézre is kerítette. Ennek az utóbbi szintén igen merész szökésnek hőse, *Tóth* János megint visszakerült az aradi katonabörtönbe és tegnap két társával együtt újból szökést kísérelt meg. A vár asztalosműhelyének ablakrácsát elreszelték és egy őrizetlen pillanatban megugrottak. A várban kaszázó kertészek és a szénagyűjtő katonák azonban észrevették a szökevényeket és kemény üldözés után az őrség segítségével elfogták.

A katonarabok szökéséről itt következő tudósításunk:

A szökés szervezője.

A három katonarab szökésében a legfőbb része és büne *Tóth* Jánosnak, katonai nevén *Tóth* A. Jánosnak volt. *Tóth* vagy két esztendővel ezelőtt került az aradi vár börtönébe utonállás és betörés miatt, melyeket mint katonakövetelt el. Tavaly nyáron, a július huszonötödikére virradó éjszakán magánárkájából, melynek falát egy lopott feszítővassal hónapok óta furta, megszökött. Szökése hajnali egy óra körül történt. Az őrtálló katonák észrevette a fegyház faláról lekuszó embert, utána is lőtt, de az akkor már lonn volt a sáncirokban és ott eltűnt. Hetekig, hónapokig kereste ezután az egész ország rendőrsége a szökevény fegyencet, akit végre *Kecskeméten*, ahol szülei most is laknak, a csendőrség letartóztatott és Aradra kísért. Itten *Tóth* a hadbírószág elé került, amely különböző enybitő körülmények figyelembevételével mellett további két évi börtönre ítélte a szökevényt. Így újra az aradi vár egyik magánárkájába került, ahol láncra verték ugyan, de aránylag igen humanusan bántak vele. Így például nemrég teljesítették azt az óhaját is, hogy az asztalos műhelybe vezényelték.

Sem a katonai szemmel nézve enyhe büntetést, sem a további jó bánásmódot nem érdemelte meg a fegyenc. Alighogy bekerült az asztalosműhelybe, feje lett a rabok ama csoportjának, amely mindig szökésre gondol.

Összebeszélés az asztalosműhelyben.

Az asztalosműhelyben azután *Tóth* János valószínű összeesküvést szervezett. Az asztalosműhely a vár kazamatái között van. Bajtársa a fogház udvarára nyílik s ugyanide néz

a műhely két ablaka is. A másik két ablak a városancokra néz és azoktól körülbelül 3-4 méter magasságban van. Az udvarra szülő ablak előtt egy őrt áll, a műhelyben levő rabokra pedig egy altiszt ügyel fel, aki aműhely vezetőségével van megbízva.

A műhelyben rendszeren nyolc-tíz rab szokott dolgozni. Ezeknek elég gyakran van idejük egymással érintkezni, mert a felügyelő többször megy be a szomszédszobába festékekért, anyagokért. Itt dolgozott *Tóth* is és vele együtt dolgoztak *Ruzicska* József és *Kosinszky* János katonai rabok. *Ruzicska* emberölés miatt már évek óta foglya az aradi várban, *Kosinszky* pedig szintén súlyos bűncselekmény miatt került börtönbe.

Ez a három rab régóta törte a fejét a menekülés módjain. Végre néhány hénapal ezelőtt sikerült egy éles reszelőt szerelniük, a melyet az asztalosműhely egyik zugában tartottak rejtve. Ezzel a reszelővel szinte naponként reszelték valamit a sáncra szülő egyik ablak rácszatán. Ez a rács körülbelül öt ujni vastag vasrudakból készült, de a folytonos reszeléssel annyira megiszult, hogy teljes kifeszítéséhez már alig kellett valami erő. A három rab szökési tervébe beavatta a többi rabot is és ezek, ahogy tőlük tellett, elősegítették a tegnapi szökést.

A szökés és az elfogatás.

Tegnap ebéd után *Tóthot*, *Ruzicskát*, *Kosinszkyt* és még hat rabot levezényelték az asztalos műhelybe. Két óra felé a felügyelő altiszt néhány pillanatra elhagyta a műhelyt és a rabok ezt az alkalmat használták fel a szökésre. A vasreszelőnek pillanatnyi munkájával kifeszítették a rácsot és társaiknak szemelátára egyenként keresztül bustak az ablakon. *Tóthot*, kinek lábain néhéz láncok voltak, társai segítették a menekülésben.

A három szökevény gyorsan és észrevétel nélkül leereszkedett az árok mélyébe. Itt azután nekiláttak, hogy valamiképen elhagyják a vár területét. Tervük talán sikerült is volna, ha valami nem jön közbe. Ők ugyanis nem számítottak arra, hogy most kaszálják a vár körül levő réteket és nordják be onnan a szénát. Minthogy pedig a széna egy része a katonai mézarszékot illeti, a kertészegényeknek katonák is segédkeznek a szénahordásnál.

Mikor a három rab a rétet egyik szélén menekült, a szénahordók észrevették őket. *Tóth* láncairól rögtön meglátták, hogy azok szökésben vannak. Rájuk kiáltottak, mire ők még gyorsabban igyekeztek menekülni. A szénahordó katonák erre utánuk iramodtak. *Ruzicska* és *Kosinszky* ugyan gyorsabban szaladtak, mint a megláncolt *Tóth*, őket mégis könnyebben sikerült megfogni. A vakmerő *Tóth* ugyanis szembeállt üldözőivel, míg a másik két szökevény alig némi ellenállás után megadta magát.

Tóth János keményen szembeállt a katonákkal. Mind a két kezével felkapott az utról egy egy nagy tégladarabot és így kiállt:

— *Aki hozzám mer nyulni, azt föbe vágom!*

Az üldözők előbb ren is mertek hozzányulni, végre egyik katonák felkapott egy vasvillát és avval hátravágta *Tóthot*. A szökevény erre a földre esett s így könnyen közre tudták fogni a katonák. *Tóth* példája azonban bátorságot öntött a másik kettőbe, akik, mialatt üldözőik *Tóth*tal voltak elfoglalva, újból megszöktek. Erkorra azonban megérkezett az őrség, amely nagynehezen megfékezte őket is és bevitte a várba.

A parancsnokság vizsgálata. — Tóth bünei.

A rabszökés híre hamar elterjedt a várbán. A térparancsnokság széleskörű vizsgálatot indított, hogy vajjon a felügyelő személyzet körül terhel-e valakit gondatlanság. A három elfogott szökevény ellen feljelentés: teitek a hadi törvénytől, a fegháparancsnokság pedig a műhelyben dolgozó többi rabot is kihallgatta, akik azonban azt mondták, hogy ők nem láttak semmit sem a szökés előkészületeiből, sem a szökésből.

Tóth János, mint a szökési kísérletből is látható, igen ravasz és vakmerő ember. Az utóbbi időben sokszor gyűlt meg a baja a fegháparancsnoksággal. Így nemrég megtörtént, hogy Tóth olvasni való könyvet kért és egyik barátjától kapott le. A könyv fedelére pedig negyemennyiségű dohány volt bekötve, holott a dohányzástól a rabok el vannak tiltva.

Egy másik esetben Tóth a foglár engedélyével Kecskemétről szőlőtől kefért kért. A foglár a küldött kefért megvizsgálta és kitént, hogy a kefe két falemeze közt egy *huszkorondás bankjegy* volt elrejtve. Katonéskodása előtt is Tóth egy ízben egy évi, máskor félévi fegházra volt büntetve.

Selmes János magántudós.

* Naptárszichológiai előadások.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 25

Selmes János aradi specialitás. Éppen olyan alakja az aradi utcáknak, mint a budai gyermekeket ijesztgető *Földvári* Jakab magántudós. Bocssásson meg az Istenben boldogult doktor ur, ha Selmes bácsit hozzá hasonlítjuk, de hát a külsejük annyira ingerli az embert a komparációra, hogy nem lehet a csábításnak ellentállani. Azonban Selmes János a külsejétől eltekintve is rendkívül érdekes férfiú. Azaz, hogy mégse tekintsünk el, csak a legkülsőbb külsőt, a hosszú vasúti köpenyegét, amely piszkos és kopott és a hosszú haját, mely fénylik a kenőesőktől, ne bántuk most.

Ami ezeken kívül rajta van, az mind — semmi. Ezt úgy kell érteni, hogy a bőrén és egy pár csizmán kívül abszolúte nem hord ruházatot, se fehérét se színeset. Nem hive a modern divatnak, megmaradt néhai Ádám apának ószabásu, de teljesen testhez álló libériája mellett. Ezt az önzíviz előtti divatot a már említett vasúti köpenyeg alá rejti és csak demonstrálási célokra használja fel.

Például ha kis leánykát akar az egyszerűség, a szerénység útjára téríteni, akkor reámutat a természet ölen lakó emberre és azt prédikálja, hogy a természet a maga meztelenségében is fenegeesen szép. A rendőrségen is be szokta mutatni az álta kombinált kosztümöt.

Ezzel az érdemes testülettel gyakoribb érintkezése van a nevezetes férfiúnak. Előszokták állítgatni Selmes bácsit és egy egy ilyen előállítás vagy néhány koronájába, vagy egy néhány hetébe kerül. A szerint, hogy mire büntetik.

Ó ugyan azt mondja, hogy bünt nem követ el azzal, ha kis leánykának a kosztümtanból előadást tart s arra kéri őket, hogy jöjjenek közelébe s győződjenek meg arról, hogy ruháit soha nem szakadó kelméből készített. A rendőrség azonban még ma sem emelkedett sajnos arra a nivóra, hogy különbséget tudna tenni szemérem elleni kihágás és tudományos kísérletezés között. Pedig pedig Selmes bácsi csak a napokban bizonyította ékesszólásának minden meggyőző erejével *Greén* Nándor főkapitány előtt, hogy ő nem „*merénylétből*”, hanem „*közszükségletből*” cselekszik úgy, ahogy cselekszik. Már tudniillik, az neki *közszükséglete*, hogy a kis leánykát Adonisra éppen nem emlékeztető alkatának megbámulására ösztökélje.

Ma már megint a rendőrség elé került. De egészen új és meglepő mivoltában mutatkozott be. Ma nem a külseje, hanem éppen ellenkezőleg, a belseje miatt.

Selmes bácsiról ki az ördög tudta eddig, hogy *időpszichológus*. Igen is, az évek, hónapok és napok titkos jelentőségének kutatója ez a nem közönséges, hanem beteg agyvelejű ember.

A szomszédja feljelentette az öreget, mert az ő tisztos házába is betolakodott s a természetes életmódra ténitgette hat kiskorú leánykáját.

A főkapitány, gondolta magában, nem citáltatja maga elé a vén bűnöst, hanem kiküld egy detektívvet, nézzen az körül egy kissé a háza tájékán. Horváth Gyula detektív járt künn nála. Selmes saját házában lakik a ház előtt kis virágos kert van, őt darab gyümölcsfa pompázik a kertben, melyet faléces alacsony kerítés választ el az utcától.

Mikor a detektív közeledett a házhoz, azt vette észre hogy az őt fán valami írástól lenget a szél. Kemény papiros lógott a fákon s azt hihette az arra menő idegen, hogy a gyümölcsfák gazdája azt akarja tudtára adni, hogy milyen nevezetes fajták ezek a gyümölcstermő törzsek.

És uram! a, ehelyett mit lát a detektív? Az őt táblácska nem más, mint egy eredeti Selmes bácsi által feltalált formája a hirdetésnek.

Szövegük egyenlő és csábító. Hangzik pedig a következőképen:

MÁJUSBAN SZÜLETETT
FÉRFIU
ISMERETSEGÉT KERESSEM.

SELMES JÁNOS
HÁZTULAJDONOS
ÉS SORSÜLDÖZÖTT.

Olvastott valaha ilyet már ember fia? Ugyebár nem. Ez a rejtelmes hirdetés felszágazhatja mindenkinek a kíváncsiságát.

A detektív mindenekelőtt leakasztotta a hirdetősi táblákat s belépett a háztulajdonoshoz, aki éppen téztát gyurt, mert hát maga főz. Maga eszi is meg.

— Mit csinált már megint öreg, — szólott a polgári rendőr — hogy viselkedett a szomszéd házában?

— Tisztességtudóan, úgy mint egy közszükségletből cselekvőhöz illik, fujta az ismert nótát a magántudós, aki szent meggyőződésével ismétli meg minden alkalommal a nemi életéről alkotott tanvételeinek ezt a legfényesebbikét.

— És ezek a feliratok mit jelentenek a fákon? Hát már a kisleányoktól elfordult a szíve, a férfiak tetszenek magának. És miért éppen a májusban születettek?

És erre Selmes bácsi abbahagyta a téztagyurást, megtörölte verejtékét csepegő homlokát s imígyen szólott összekulcsolva kezeit:

— Tessék tudomásul venni, hogy én is májusban születtem. Egy öreg cigány asszony megjósolta, hogy szerencsétlen leszek. Az anyám sokszor mondotta, hogy jobb lett volna, ha a nyakamat tekeri ki, mintsem hogy felnevel. De hát nem tette meg. Egy kecskeméti kalendárium csinálótól tudom, hogy a májusban született emberek mind szerencsétlennel. Ezzel azonban nincs vége. Az én *tudományom* azt mondja, hogy a májusban született emberek vére olyan forró mint az enyém, a husuk meg olyan puha mint a madáré. Azért szeretném, ha mindig ilyenek lennének a közlemben. Olyan szépen összebarátkoznánk, olyan szépen eléldélgelnénk. Megosztanánk a szerencsétlenséget. Az igaz, hogy ilyen hosszú haját kellene nekik növeszteniök, mint nekem. Ez megóv az üldözöim elől. Higgye el uram, hogy még a vasuton voltam, csak üldözötésben volt részem és ha ez a hosszú hajam nem lett volna, akkor talán el is sikasztottak volna.

A detektív nem válaszolt a mély értelmű kijelentésekre semmit, csak annyit mondott, hogy át néz egy kicsit a szomszédba, hogy megtudja, miért is panaszkodnak Selmes ur ellen. Mikor újból visszatért, tiszteletteljesen meghívta a naptárszichológust *Greén* főkapitány elé egy rövidke kihallgatásra.

Néhány évvel eze őtt történt, hogy az aradi törvénytörök egy öreg ember bűnygyét tárgyalta. A vád szerint ugyan olyan deliktumokat követett el, mint Selmes bácsi.

A bírák ítéletre vonultak vissza és sokáig törték a fejüket azon, vajjon mire ítélik a furcsa öreget.

Egyik bíró a következőképen érvelt:

— Csukjuk be. Ha kiszabadul és újra fajtalanodik, akkor küldjük — a *Lipótmezőre*. Mert bizony ökelme nem gazember, hanem — beteg.

Öngyilkosság a fegházban.

A rab tragédiája.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 25

A vásárhelyi járásbíróság fegházában ma felakasztotta magát egy rab, ki ezelőtt két héttel véres drámát rögtönzött Hódmezővásárhelyen. Oriási szenzációt okozott a véres tett, mert elkövetője előkelő vásárhelyi polgár.

A szerencsétlen ember ítélkezett önmaga fölött, nem várta be a földi igazságszolgáltatásujtó kezét, önkézevel oltotta ki életét.

A szenzációs öngyilkosságról tudósítónk az alábbiakat írja:

F. hó 21 én délután kísérték be Kovács Károly vásárhelyi tekintélyes iparost a járásbíróság fegházába. Ez az ember — mint azt megirtuk — leszurta a feleségét, ki még most is élet és halál között lebeg a kórházban, azután pedig elvágta a saját nyakát és hasbaszurta magát.

Ez a dolog két hete történt, azóta a kórházban feküdt sérüléseivel Kovács Károly s most helyezték vizsgálati fogságba.

Kedden délután hallgatták ki, de nem sokat mondott, mindig a halált emlegette. Kihallgatása után cellájába kísérték vissza. Este vacsorázott, meggyújtotta a lámpáját s leült az ágy szélére.

A fegházör éjjel után beszólt hozzá:

— Miért nem fekszik le?

— Nagyon melegem van. — felelt a rab.

Éjjel után két órakor ismét megnézte a fegházör, még akkor is az ágy szélén ült.

— Feküdjön már le, — mondotta neki.

— Nem vagyok álmos, hagyjon magamra, — felelt ismét Kovács, majd pedig, midőn a fegházör elment, eloltotta a lámpát, nadrágszóját nyakára hurkolta, erre rákötött egy törülközőt, felmászott az ablakba s annak vasára felakasztotta magát.

A rab végszetes tettet reggel vette észre. Rohák István fegházör, s azonnal jelentette az esetet Zsheri Lajos járásbírósnak, ki orvost hívatott. Az orvos megjelenvén a helyszínen, megállapította, hogy a szerencsétlen ember öngyilkos lett.

Értesítették a rendőrséget, mely gondoskodott a hulla elszállításáról.

Ezzel a véres dráma utolsó tragikus jelenete is lejátszódott, az utolsó akták is lezáródtak. Kovács Károly meglakolt bűnéért, börtömben nyelt a halált választotta.

— Cseh egyetemi hallgatók Aradon. Mint megirtuk, a prágai műegyetem tizenhat végzett növendéke tanáraik kíséretében érkeztek Aradra, hogy a város technikai berendezését megtekintse. Ma délután fél négy órakor érkeztek Mezőhegyes felől. A vasútnál *Virág*

Lajos főmérnök, *Nachtnébel* Odön tb. főmérnök, *Szathmáry* Károly üzemigazgató és *Katona* Béla királyi főmérnök üdvözölték a vendégeket, akik a rendelkezésükre becsajtott autobuszba szállottak. Első utjuk a *Weitzer*-gyárba vitte őket, ahol *Müller* Gyula, a gyár igazgatója kalauzta őket. Innen az *Acsev* fűtőműhelyébe mentek, majd a *Neuman* testvérek iparteipére látogattak el. Itt uzsonna várta a technikusokat. Este a Központi szállodában banket volt tiszteletükre, melyen részt vettek *Sármes* Endre, ifjú *Neuman* Adolf, *Müller* Gyula és mások. A cseh technikusok autobuszon bejárták a várost, melynek modern intézményeiről az elragadtatás hangján emlékeztek meg.

Két asszony küzdelme.

Fedák Sári sajtópöre.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Arad, június 25

Fedák Sári hazajött Berlinből, hogy ma elégtételt kérjen özvegy *Vidor* Pálnétól azokért a súlyos vádakért, melyekkel férjének tragikus elhunytja alkalmából őt a mélyen sujtott özvegy illette.

Ma tárgyalta ugyanis a büntető törvényszék Budapesten azt a sajtópört, melyet Fedák Vidorné ellen indított amiatt a cikk miatt, melyet ez a „*Nap*”-ban közölt. A tárgyalás folyamán, bár Vidorné vádjából nem vont vissza semmit, Fedák védője, *Nagy* Dezső dr. elejtette a vádat.

Az óriási érdeklődés mellett lefolyt tárgyalásról a következőket jelenti fővárosi tudósítónk:

Emlékezetében van még a közönségnek az a gyászos tragédia, melyben a Népszínház szomorú sorsu igazgatójának, *Vidor* Pálnak becsületes életét kioltotta egy pályatárs szivtelensége s egy üzletember kapzsisága. A publikum a színészvilággal egyetemben, *Vidor* haláláért Fedák Sárít, a színház primadonnáját s üzleti társát, *Bárd* zeneműkereskedőt tette felelőssé. A Népszínház előtt a direktor öngyilkossága napján ezrével hullámozott a tömeg, haragosan zugott a színész s üzlettársa ellen és tudvalevőleg inzultálta is, sőt meg akarta lincselni a művésznőt, akit néhány tisztelője csak úgy birt megmenteni a népharag elől, hogy a színházban elbujt Fedákot áruhába öltöztették s mellékuton elszöktették.

A véres drámának s az országos skandalumnak utójátéka ma folyt le a budapesti büntetőtörvényszék egyik tanácsa előtt, melyben *Makucz* bíró elnökölt. *Vidor* öngyilkossága után ugyanis elkeseredett özvegye a fővárosi lapokban terjedelmes nyílt levelet tett közzé, melyben férje haláláért egyenest Fedák Sári és *Bárd* lelketlen eljárását okolta.

Elmondta többek közt, hogy bár az öngyilkosság napján kihirdette a Népszínház, hogy az este a gyász miatt nem lesz előadás, Fedák Sári megjelent a színházban, kijelentette, hogy „nem történt semmi, csak egy ember halt meg itt, én játszani akarok.” Ez a nyilatkozata kijutott az utcára, a körülzajló tömeget végleg felbőszítette s a nép akkor rugdosta meg, köpte le Fedákot s kívánta vérért s a primadonna a lincselő elöl csakis barátai cselével birt elszökni.

Elpanaszolta továbbá Vidorné, hogy Fedák férjéhez három szindarabbal szerződött, melynek tulajdonjoga az övé, Fedáké, s *Bárd* volt, másban föl se akart lépni, hogy így a kapzsi pénzszerzéstől üzelve, szegény *Vidor* nyaka köré annál biztosabban megfonhassa a kötelet. Végül megirta az özvegy, hogy Fedák az ő férjét anyagilag tönkre akarta tenni s így kiturni a Népszínház igazgatóságából, amelyet ő akart társaival kézhez kaparintani. Mindezt, mondotta, tanukkal igazolhatja.

Fedák Sári e súlyos sértésekért sajtópört indított az összes lapok s így *Vidor* Pálné ellen is s ezt a pört tárgyalta ma, óriási érdeklődés mellett, a büntető törvényszék. A tárgyaláson özvegy *Vidorné* talpig gyászban jelent meg, védője, dr. *Guti* Soma kíséretében. Fedák Sári ügyvédje, dr. *Nagy* Dezső. Fedák tudvalevően a lapok ellen visszavonta a sajtópört, de *Vidorné* ellen nem, mert a halálba üldözött direktor özvegye nem volt hajlandó semmiféle bocsánatkérő nyilatkozatot tenni.

A per tárgyalását a késő déli órákban kezdte meg a bíróság. Az ügy előterjesztése után az elnök felszólította a feleket, hogy béküljenek ki. *Nagy* Dezső Fedák nevében kijelenti, hogy tekintettel *Vidorné* akkori izgatott lelkiállapotára, a legminimálisabb elégtétellel is megelégszik. *Vidorné* erre kijelentette, hogy fájlalja ugyan, de sajnálkozását nem fejezheti ki. Most is az a meggyőződése, ami férje halála óráján volt, hogy tudniillik urát ez a büntetés kergette halálba.

Elnök: De azt kijelenti ugyebár, hogy Fedák személyét sérteni nem akarta?

Vidorné: Sérteni nem akartam, csak az igazat mondtam meg.

Erre váratlan fordulat következett be, amennyiben *Nagy* Dezső kijelentette, hogy ennek dacára elejti a vádat *Vidorné* ellen. A bíróság ezek után megszüntette az eljárást.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Péntek: A veres talár, dráma. Gál Gyula vendégfelléptével.

Szombat: Biboros, dráma. Ujdonság. Gál Gyula vendégfelléptével.

Vasárnap. Délután: János vitéz, énekes játék. Este: Elnémult harangok, színmű. Gál Gyula vendégfelléptével.

Hétfő: Biboros, dráma. Gál Gyula vendégfelléptével.

Gál Gyula vendégjátéka.

Tavaly nyáron láttuk utoljára Aradon Gál Gyulát, a Nemzeti Színház nagy művészt. Felejtetetlen alakításával a legtökéletesebb művészetet szerezte akkor az aradi közönségnek. Ma ismét nagy számban töltötte meg a publikum Gál Gyula tiszteletére a szinkört. Az illusztris vendég *Zsirus* István *Fátum* című színművében *Vajkay* tábornagy szerepében lépett fel. A szerep Gál Gyula előadásában a darab legkimagaslóbb szerepe. Az apát és katonát pár rövid jelenetben is annyi markáns vonással ruházta fel, hogy valóságos csodálattal néztük az érzelmek festésére rendelkezésre álló színeknek azt a gazdagságát, mellyel Gál Gyulán kívül egyetlen magyar színész sem rendelkezik. A közönség mély meghatottsággal nézte végig Gál mesteri játékát, melynek egyetlen megjelölése a tökéletes. Sajnos, Gál Gyula a leggyengébb keretben

ragyogtatta nagy művészetét. *Delly*, *Vajkay* főhadnagy szerepében legjobb igyekezetével játszott, de nem tudott semmi kiválóbbat sem produkálni. Nagyon irritálólag hatott *Várnay* rekeditése, a sok kórlista pedig egy színésziskola gyengén sikerült vizsgálódására emlékeztetett. Dicséret *Harmath* Jósát illeti, aki kiünő volt *Kovács* Margit szerepében és *Hunyadyt*, aki *Alpáry* bárót adta nemes méltósággal. *Gordanovits* szerepét *Mártonfy* teljesen elejtette, úgy, hogy az első felvonás megrázó utolsó jelenete teljesen hatástalanul játszódtott le. *Mártonfy*-nak valami nagy bánata lehet, mert mindig lehorgasztott fejjel áll a színpadon.

* A nyári szinkör vendégei. Gál Gyula vendégszereplésével nagyon érdekesen indul meg az idei nyári színházi szezon. A kitünő művész öt estén át tartó vendégszereplése után *Rajna* Gábor, a Vigsszínház fiatal tagja lép fel az *Ocskay* brigadéros-ban. *Rajna* Gábor, a kiváló tehetségű művész aradi fiú, *Lóca* Rezső tanácsnok unokaöccse. *Tapolczai* Dezső következik ezután. A kitünő művész tavalyi vendégszereplésével valósággal meghódította az aradi publikumot, az idén több héten át vendégszerepel nálunk. Egyik legérdekesebb előadásának ígérkezik *Heltai* Jenő *Naftalin*-jának bemutatója. A *Naftalin* két főszerepét *Vendrey* és *Tapolczai* játsszák. *Vendrey*-nek, a Vigsszínház nagy művésznének klasszikus szerepe van a *Naftalin*-ban és így a kettős vendégszereplés eseménynyé teszi *Heltai* darabjának aradi bemutatóját. Valószínűleg vendégszerepel a nyári folyamán még *Márkus* Emilia és *Sarkady* Aladár.

* A tanítónő. Szenzációs életképet mutat be pénteken az *Uránia*-színház. *Bródy* Sándor nagyhatású életképet, mely az aradi Nemzeti Színházban is óriási sikert aratott, most remek mozgófényképből ismeri meg a publikum. Több mint húsz percig tartó előadásban játszódik le a tanítónő, ugyanabban a rendezésben, ahogy az a Vigsszínházban színre került. A nagy közönség legőszintébb tetszésére számíthat ez a szenzációs felvétel, mely a kiváló írónak örökbecsű művét így örökíti meg. Az alakok irapáns beállításai, a stilszerű rendezés a valóság erejével hat, és a legnagyobb csodálkozást váltja ki a nézőből. A nagyszerű ujdonság mellett a többi új kép is általános tetszésre számíthat. Pazar látványosságot nyújt az *Éjjeli* halászat a tengeren című kép, mely különleges színelvel bámulatba ejti a nézőt. Az új műsor humoros képei különös érdeklődésre számíthatnak. Szombaton délután 6 órakor nagy gyermekelőadás lesz.

* Gál Gyula a Vörös talárban. Holnap este a szinkörben *Eugen* *Brieux* egyik leghatásosabb színműve, a *Vörös talár* kerül színre. Ezt a nagyhatású, mély tartalommal bíró színművet már ismeri az aradi közönség. S ennek dacára a budapesti Nemzeti Színház vendégművésze, Gál Gyula mégis felvette a műsorába, hogy bemutatthassa szülővárosa publikumának az ő híres alakítását, *Muzon* vizsgálóbíró.

* Vasárnapi előadások. Vasárnapon két előadás lesz a szinkörben. Délután mérsékelt helyek mellett *Kacsóh* *Pongrácnak* diadalmas énekjátéka, a *János vitéz* kerül színre. A címszerepét *Kállay* *Jolán* játssza, aki ezuttal lép fel először a szinkörben. Este *Rákosi* *Viktornak* az *Elnémult harangok* című hatásos színművét játsszák. *Todorcsku* román papot a vendégszereplő Gál Gyula kreálja.

Meg akart halni, mert szeretett.

Egy pécskai asszony kálváriája.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 25.

As aradi közokórházba ma késő este egy gyönyörű szép tizenhétéves esztendő; paraszt menyecskét szállítottak be Tornyárról. Ongyilkosságot követett el a fiatal menyecske. Rőttenő adag marólugot ivott s élet-halál között vergődik. A rendőrséget sürgősen hívta a kórház gondnoka a súlyosan sebesült kórágáéhoz, mert nem biztos, hogy reggelre tudna-e beszámolni arról, a miért fiatal életére ránt s oly könnyen lemondott róla. Pedig érdekes története van ennek a nem mindennapi családi tragédiának, melynek Pécska egyik leggazdagabb parasztagadójának felesége, ma öngyilkossággal akarta elég csattanósan megcselekedni a befejezését.

Tizenöt esztendő volt Kovács Jánosné, mikor férjével, Kovács János pécskai gazdag földművelővel megismerkedett otthon, az édes anyja házában Tornyán. A gyermekleány örülten beleszeretett a nálánál háromszor idősebb, de ritka szépségű férfiba. Hozzáment feleségül, dacára annak, hogy Kovács özvegy ember volt s három árva várta anyára.

As első időben boldogan is éltek. Azonban a menyecske a második esztendőben kezdte meggyűlölni a mostoha gyermekét, akik miatt az urával sok civódása volt. Részről bánt velők, ütötte, verte s ez mind azért, mert őt az ég nem áldotta meg gyermekekkel.

As orvosok megmondották neki, hogyha gyermeke lesz — akkor azt életével fogja megfizetni. Beteg a szervezete s le kellett mondania az anyai örömeiről. A férj, mikor ezt megtudta, mintha kicsérélődött volna. Eddig eltűrte felesége bánásmódját, melyet gyermekeivel szemben tanusított, de most már brutálissá vált. Többször kérte az asszonyt, hogy váljanak el. Kovácsné azonban hallani sem akart erről, mert rajongásig szerette urát.

Kovács minden lehető módot megkísérelt, hogy az asszonyt elhídegtse magától, azonban semmi sem használt.

Ezelőtt három hónappal aztán a legradikálisabb eszközökhöz nyúlt. Elkölözött a saját házából s az asszonyt magára hagyta. As egész falu gunyos nevetése mellett sompolygott a szerelmes nő férje új lakása elé, de ez elzárta előle az ajtókat.

Mikor Kovácsné édes anyja, aki szintén jómódu asszony, tudomást szerzett leánya sorsáról, elment Pécskára s haza akarta vinni leányát. És azonban még most sem táglóit. Azzal fenyegette meg, hogy leveszi róla a kezét és kitagadja az örökségből. Ez hatott. Három hónappal ezelőtt összepakolta mindenét, a mit Pécskára vitt s édesanyjával elkölözött Tornyára.

Sorsába nem nyugodott bele. Éjjel nappal siratta szerelmét s ma reggel kijelentette anyjának, hogy kísérelje meg férjével a kibérlést, mert nem tud nélküle élni. As öreg asszony Pécskára ment, hogy Kovácsot rábírija a boldogtalan menyecske visszavételére.

Kovácsné azonban nem várta meg míg édes anyja a felelettel haza jön. Ma délután olyan adag marólugot ivott, hogy életveszélyes sebesülésekkel az aradi közokórházba kellett be szállítani.

A rendőrség részéről a kórházból nyert értesítés után azonnal kiment Török Lajos rendőrfogalmazó, ügyeletes rendőrtiszt s jegyző-

könyvbe vette a szépséges menyecske elhaló hangon elmondott kálváriájának megható történetét. As orvosok véleménye szerint Kovácsné állapota nagyon veszélyes.

HIREK.

A csehek Aradon.

Legelső napjain a nyárnak.

A júniusnak melegén

Tanulató uton körök is

Eljött tizenhat cseh legény.

A város karzatára szinte

Fölvezetl őket Virágh

S a sok panaszra, sok-beszédre

Figyel a tizenhat diák.

Hallanak erről és amarról . . .

És az arcukra derű száll:

„Oly otthonos nekünk a város:

Hissz itt minden oly — csehek áll!”

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 26-án az időjárás: Enyhe meleg, keleten és délen elvélve csapadék és zivatarok.

— Varjassy Árpád tanfelügyelő előléptetése. A hivatalos lap mai száma Varjassy Árpád kir. tanácsos, Aradvármegye kir. tanfelügyelőjének a VI. fizetési osztályba történt kinevezését közli. E kinevezéssel egy kiváló, áldásos eredményekben gazdag munkásság nyert jutalmazást. Ha visszapillantást teszünk Aradvármegye 20—22 év előtti tanügyi állapotára és összehasonlítjuk a ma fennálló állapotokkal, azt látjuk, hogy Varjassy Árpád nevéhez az alkotások egész sorozata fűződik. Az ő vezetése alatt Aradváros és Aradvármegye népoktatásügye ugy népkövelési, mint nemzeti szempontból hatalmasan fejlődött. Varjassy Árpád 1885. évben vette át az aradvármegyei kir. tanfelügyelőség vezetését. Aradvármegye népoktatási állapota abban az időben siralmasan rendezetlen volt. A megyében összesen négy állami elemi iskola állott fenn kilenc tanítóval és pedig Csermőn, Opaulisen, Seprősen és Világoson. Az ő vasakarata, hivatásának magaslatán álló munkaereje, haza és emberszeretete csakhamar megtörte a társadalmi közönyt, az illetékes tényezők nemtörődömségét és ma már Aradmegyében 57 állami elemi iskola működik 190 állami tanítóval. Továbbá Ujszentannán egy virágzó állami polgári fiu-iskola áll fenn.

— A belügyminiszter Londonban. Londonból táviratozzák: Andrassy Gyula gróf itt idős belügyminiszter tiszteletére Rutkay Vilmos, a kereskedelmi minisztérium attaséja a Savoyaszállóban ebédet adott, amelyen nagyszámú előkelőség, a többi között Fitzmaurice gróf, Gladstone Herbert, Birell és Harcourt miniszterek, továbbá Danman lord, Wardale lord és Earl of Percy vettek rész.

— Öngyilkos tanuló. Nagyváradról táviratozzák: Wallner Ödön városi főügyésznek 17 éves János nevű fia ma délután öngyilkos lett. Wallner János a gimnázium VI-ik osztályát végezte most és mivel valóstánból elégtelent kapott, revolverrel többször lőtt magára. Az egyik golyó szívébe furódott és megölte a fiut. Az eset városszerte nagy részvétet kelt.

— Uj vasutak Aradmegyében. A kereskedelemügyi miniszter legutóbb a következő előmunkálati engedélyeket adta ki egy év tartamára: Solymossy Lajos báró földbirtokosapateleki lakosnak a borosjenői piactérről kiinduló-

lag Apateleki és Duud községek érintésével a dunai bányákig, továbbá az aradi és csanádi egyesült vasutak Kurtakér állomásából kiágazólag Sillingya, Lugosó és Kavna községek érintésével Tauc községig vezetendő keskeny nyomtávu helyiérdekű vasutvonalra; az Arad és csanádi egyesült vasutak-nak a borosjenői-csermői vonal Csermő állomásától kiindulólag Barakony, Talpas, Feketetót, Feketegyőrös, Belfenyér, Koczuba és Petegd községek irányában a nagyvárad-balényes-vaskohi h. é. v. Balényes állomásig vezetendő keskeny nyomtávu helyiérdekű vasutvonalra.

— Százötvenegy ember halála. Corundából jelenti egy távirat: A „Laras“ atlanti gőzös teljesen elsüllyedt, a legénységet és utasokat azonban hír szerint kivétel nélkül megmentették. A gőzös nem Buenos-Ayresből, hanem Cadixből jött. — Egy későbbi távirat jelenti: A Laras 1505 tonnás régi személyszállító gőzös volt. Két órákor hagyta el Vigót, miután ott 105 utas szállott le róla. A gőzös sziklába ütközött és gyorsan süllyedt. 151 utas a vízbe fullt, 61-et halászhók bárkáikon megmentettek. A halottak között van a gőzhajó kapitánya, az első hajótiszt és első hajóorvos.

— Öngyilkos bankárok. Münchenből táviratozzák: A Klopfer testvérek tekintélyes bankcég két tulajdonosa, Klopfer Tivadar és Miksa agyonlőtték magukat, miután előzőleg mindketten lyeoformot ittak. A bankházat az utóbbi időben két millió korona veszteség érte és az ebből keletkezett üzleti zavarok okozták a két testvér öngyilkosságát.

— Halálozások. Meskó Sándor dr. Csanádvármegye főispánját súlyos gyássérte: egyetlen fia, ifj. csanádi Meskó Sándor, tartalékos honvédhuszárhadnagy, birtokos, harmincnégy éves korában meghalt. Az elhunyt szép reményekkel kezdte pályáját. Több éve megnősült, nőül vevén Justh Gyula, a képviselőház elnökének leányát, aki elől azonban rövid idei házasság után elvált. Már ez időben kezdődött súlyos betegsége, amely korai halálát okozta. Tagja volt Csanádvármegye törvényhatósági bizottságának.

Komlóssy Sándor, az arad csanádi gazdasági takarékpénztár pécskai fiókintézetének főnöke tegnap, harmincöt éves korában meghalt. Komlóssy, az arad csanádi gazdasági takarékpénztár tisztviselői karának egyik jeles főelőttem rokonszenves tagja volt; a pécskai fiókintézetet körülbelül másfél év óta vezette. A takarékpénztár igazgatósága és tisztviselői kara koszorút helyezett ravatalára.

— Sztrájk a Vigopera-Népszínházban. Fővárosi tudósítónk táviratozza: A Népszínház-Vigopera technikai személyzetének egyrésze ma este közvetlenül az előadás előtt sztrájkba lépett. A sztrájk oka az, hogy az igazgatóság az egyik diszkrét munkásnak felmondott. Az igazgatóság segítő személyzetet állított munkába, úgy, hogy az előadást néhány pernyi késéssel meg lehetett kezdeni.

— A gyógyáru-raktár tolvajai. Budapestről táviratozzák: A „Kochmeister József utóda“ nagy gyógyárukereskedés tulajdonosa feljelentést tett a rendőrségen, hogy áruraktárát rendszeresen düssmálják. Az ellopott áruk értéke már 40000 koronára rughat. A rendőrség a kereskedés egyik volt alkalmazottja lakásán 1500 üres parfümös üveget talált. Azt hiszik, hogy a cégnek nyolc alkalmazottja lopta meg az üzletet.

— Halálos automobil szerencsétlenség. Egy nagy automobil, melyben Villers gróf, Ausenburg gróf, Pirney ügyvéd és a sofőr ültek,

tengelyörés következtében nekiment egy fatörzsnek, felborult és a 4 méter magas lejtőről lezuhant. Az ügyvéd meghalt, a többiek halálosan megsebesültek.

— A kassziró szerelme. Koleszu Ferenc, a Kovács és Novotny vendéglő egyik pincére szökve feljelentést tett az aradi rendőrségen. Azt panaszolta *Sacsephovszky* Teofil ügyeletes rendőrhadnagyának, hogy vendéglőjük egyik kasszirója, *Bretreger* Alojzia folyton szerelmi vallomásokkal üldözi őt. Mivel ezeket nem akarta meghallgatni, lövéssel is fenyegette. *Sacsephovszky* Raszlig István detektívet küldte ki a leány lakására, akinél talált is egy teljesen új forgópisztolyt. Arra a kérdésre, hogy miért tart revolvert, a leány azt felelte, hogy nem a pincért, hanem önmagát szándékozik megölni. Megállapította a rendőrség azt is, hogy a leánytól annak főnöke már a napokban elvett egy revolvert. A leány ellen a rendőrség az eljárást megindította.

— A viharágyu alkonya. Nagy szenzációt keltett ezéltől is évvel a viharágyu. Komoly tudósok és jeles szakértők megállapították róla, hogy olyan erővel rendelkezik, amellyel ráncba fogja szedni a vihart és jeget hozó fellegeket. Most tíz év után rájöttek, hogy a fellegek kutyába se vezik és így nem érdemi meg az állam kedvezményét, amelyet azonban tíz évig háborítatlanul élvezett. Ma egy rendelőre érkezett a földművelésügyi miniszternek Aradvármegyéhez és a vármegyei gazdasági egyesülethez, melyben köztudomásra hozza, hogy a viharágyukról leszerelte az állami kedvezményt, mivel az a hozzáfűzött várakozásnak nem felelt meg.

A rendelet így szól:

A cs. és kir. közös hadügyminiszter ur folyó évi április 28-án kelt 4466/907. számú hozsom intézett átiratában arról értesít, hogy miután a viharágyuzással való védekezés a hozzá fűzött várakozásnak nem felelt meg, illetve az eddigi kísérletekből annak eredménytelen sége kétségtelenül megállapítható, a viharágyu zúshoz szükséges kedvezményes áru lőpor további szállítását beszüntetni szándékozik. Tekintettel arra, hogy a cs. és kir. közös hadügyminiszter ur fenti elhatározásához a magam részéről egyidőre hozzájárultam, a kedvezményes áru lőpor beszerzésének módjait megállapító 1900. évi május 29-én kiadott 45797. sz. rendeletemet ezennel hatályon kívül helyezem s ennél fogva Címet, a lőpor beszerzésére feljogosító igazolványok kiállításának kövelettsége alól felmentem és egyben felkérem, hogy erről az egyesület tagjait értesítse. Felkérem végül Címet, hogy az 1906. és 1907. évek folyamán kiadott lőporigazolványok jegyzékét, amennyiben azokat még nem nyújtotta volna be, hozzám pótlólag terjessze be. A miniszter helyett *Mezőssy* sk. államtitkár.

— Három öngyilkosság. *Kecskemétről* táviratozzák: A tegnapi nap folyamán itt egyszerre három öngyilkossági eset fordult elő s mindhárom halállal végződött. *Kovács* János 50 éves napszámos a Wolkertelepen életuntagsból a gerendára felakasztotta magát és mire észrevették, halott volt. — *Magyar* József 30 éves családos ember összeveszett feleségével a szőlőben és dühében egy fára felakasztotta magát. A vékony zsinag egész csontig behatolt a torkán. — *Juhász* Varga József 23 éves legény szerelmi bánatában mellbelötte magát és szörnyethalt. Érdekes, hogy a legtöbb öngyilkossági eset a nyári hónapokra esik, így tavaly június havában is Kecskeméten 9 öngyilkossági eset fordult elő, s leginkább az alsó néposztályból.

— Elsüllyedt bárka. *Turinból* táviratozzák: Egy bárka, amelyben 12 személyült, a múlt éjjel, amidőn át akart kelni a Po folyón, az erősen megdagadt Szangoné folyó áramlása következtében felborult. A segítségre érkezett

hajósok 8 embert megmentettek, míg a többi kilenc, köztük négy nő, a vízbe fullt. A hajósok egész éjjel eredménytelenül keresték a holttestek után.

— Uj kamarai titkár. A temesvári kereskedelmi és iparkamara legutóbbi ülésén a megüresedett segédtitkári állásra *Szávay* Zoltán dr., a debreceni kereskedelmi és iparkamara fogalmozóját hívta meg. Az új segédtitkár *Szávay* Gyulának, a debreceni kereskedelmi és iparkamara első titkárának fia.

— Öngyilkos nyomdatulajdonos. Nagy Gusztáv voltugosi nyomdatulajdonos tegnap éjjel két órakor mellbe lötte magát Budapesten az An drássy uti köröndön és életveszélyesen megsebesült. A mentők a Rókusba szállították. Az öngyilkos sebészen egy ezer koronáról szóló takszékbeszámolóvet találtak, amelynek egyik lapjára ez volt írva: „Gyógyíthatatlan betegség miatt.”

— A veszett kutya. Berzovai levelezőnk írja: Folyó hó 24-én megveszett *Deheledin* Manó berzovai lakos kutyája és az udvarban lakó *Giritz* Etelka magánzó asszonyt megmarta. Az udvarból a kutya az utcára szabadtul és ott több sértést megmarta. A kutyát lelőtték, a megmárt asszonyt pedig a budapesti Pasteur intézetbe szállították.

— A főhercegnő és a hal-majonez. A „Budai Ujság” szenzációval szolgál a jó budaiaknak. Elmondja, hogy a minapában a Diásteren levő Stölzl féle vendéglőbe két „roppant” diszkrét ruházatu urinó tévedt. Ki is gondolta volna, hogy a szerény öltözetű nők egyike *Augustia* főhercegnő volt, a másik meg a fenséges asszony udvarhölgye. Pedig ők maguk voltak, leültek egy asztalhoz, ételapokért és azután hal-majonezt. A majonez azonban csak az ételapon szerepelt, a pincér nem tudott szolgálni vele. Talán amolyan reprezentatív címként szerepelt előkelően az ételapon a hal, mert a pincér minden egyebet kínált, csak majonezt nem. Sőt a vendéglős sem tudott másként tenni. Az urinó azonban mindenképp majonezt akart. És hogy a vendéglős ezzel nem tudott szolgálni, egy gummirádlert kért.

— Igen, de azért fizetni kell, — aggodalmaskodott a vendéglős.

— Hát fizetek, — nevetett a főhercegnő. Egy huszoronást nyújtott át a vendéglősnek és mikor a fogat megjött, egy pincért kért.

— Itt van egy huszoronás, barátom, Kimegy Kovácshoz a ligetbe és hoz nekem egy majonezt.

A pincér megjött. Hozta a majonezt, hogy mit gondolt, mielőtt belépett, nem tudható, csak annyi bizonyos, hogy mikor belépett, majdnem elejtette a tányért. Frakkban áll a gazdája. S frakkos pincér sereg állott az urinó asztala előtt.

A főhercegnő mosolyogva fogadta a matonezt és azt mondják, hogy a vendéglős — azóta levette az ételapról a fatális majonezt és mást tűzött az ételap homlokára.

— Furfangos pénzhamisítók. Bordeauxban történt a következő eset: *Richard Bertulle* gazdag porcellánkereskedőnek a város legélénkebb helyén van az üzlete. A minap, amint üzletéből kitekint, azt látja, hogy egy ember a gyalogjárón ide oda dőcög, hátszínén óriási ládával. Éppen a porcellánkereskedő kirakata előtt vándorog, mikor Bertulle ijedében rálépett. A meggörnyedt ember föltekin, de abban a pillanatban meginog hátán a láda s nemcsak a kirakat üveget zúszta be, hanem a kitett porcellánban is nagy pusztítást viz végbe. Az illető tulajdonos odarohan a kártevőhöz és követeli, hogy fizesse meg kárát. És égre földre esküszik, hogy olyan szegény, mint a templom egere. Két véletlenül arrafelé sétáló azt ajánlja Bertulennek, motozza meg a megriadt embert. Ez meg is történik, mire egyszerre csak előkerül egy ezerfrankos bankó. Hasztalan minden rimánkodás, hogy a pénz a gazdájáé, egy ismert ruhakereskedő, hogy a rendőrségre megy panaszt tenni. Bertulle irgalmatlanul elveszi az eszest, bevisszi boltjába, levon belőle kára fejében kétszáz frankot, a többi nyolcszázatot pedig visszaadja a vigyázatlan embernek, ki nagy busan vesi ismét vállára a nehéz ládát és csozog tovább. Csak másnap vette észre Bertulle, hogy az ezerfrankos — hamis. A hamisító és két cinkosa ezt a tervet eszelte ki, hogy a porcellánkereskedőt becsapják.

— Molypusztító és rovarpor legjobb minőségben *Vojtek* és *Weiszna*l Aradon. 191.

TÁRKASÁGOK.

(A leggyilkosabb szövec.) A nyár kezdetével főlébred az emberekben a szöveczek iránt való hajlandóság. Miután komoly események többnyire nem történnek ilyenkor, az emberek a szavak kifecamításában törlik a fejüket.

Ilyen hangulat szülte a *Hungária* terraszán ezt az ügyet. Arra kocsiztak a cseh műegyetemi hallgatók, akik tanulmányutjukban Aradra jöttek és ép a Neuman gyárba kocsiztak ki.

Az egyik törzsvendég azt kérde a másiktól:

— Tudod, mi a különbség *Wlassák* Vilma, meg egy prágai műegyetemi diák között?

— Nos?

— *Wlassák* Vilma, ha énekel, egy csalogány, a prágai diák pedig cseh legény.

Hát ezért nagyon kikapott a szövec szerzője.

(Bojkott készül.) A Halász utca végén ingyen fürdő van, amelynek valami *Szekeres* bácsi a felügyelője. *Szekeres* bácsi nagyon radikálisan teljesíti felügyelői tisztét. Hossza ostor van a kezében, s amelyik gyermek az ingyen vendégek közül rosszul viseli magát, arra rácsordít.

A minap egy önértetes fürdővendég — tizenkét, dacos legény — azután kifakadt az ilyen bánásmód miatt.

— Hallja felügyelő ur, ha még egyszer ránk üt az ostorral, valamennyien — bojkottáljuk ezt a fürdőt!

(A jómodoru rendőr.) Az aradi rendőrséket, miután a „japán önvédelmi módszerben” kellő kiképzést nyertek, most az illetanra és a jómodorra tanítják. Hogyan kell jelentkezniök, a felebbvalókkal és a közönséggel szemben pallórozott módon viselkedniök és így tovább.

Ennek az oktatásnak illuzórius eredményét mutatta ma *Greén* Nándor tb. főkapitány szobájában ez a kis jelenet.

A főkapitány csönget s pár pere múlva bejön egy rendőr. Szalutálva megáll az asztal előtt.

— Főkapitány urnak alásson jelentem, begyűttem a szobába. Maga csöngetett?

MULATSÁGOK.

(=) Tündérj a nyomdászok „Gutenberg”-dalköre nyári mulatságán. A vasárnapi nagy nyári mulatság, a melyet az aradi könyvnyomdászok „Gutenberg” dalköre rendez, igazán felül fogja múlni a várakozást, mert a rendezőség által nyújtott élvezeteket: *autobuszközeledést, nagy sétahangversenyt, tűzijátékot és az egész éjjelig tartó táncot* a közönség mohón fogja élvezhetni. S hisszük is, hogy az azon megjelenő közönség mindazon élvezetektől bőven ki fogja venni a részét.

TORVÉNYKEZÉS.

§ Sikkasztással vádolt aradmegyei jegyző. *Selmeczy* Albert forrainagyiratosi körjegyzőt egy évvel ezélt elmozdították állásától, mert a fegyelmi vizsgálat során különféle súlyos pénzkezelési szabálytalanságokat és hiányokat állapítottak meg. Az aradi törvényszék vádnácsa sikkasztás vétsége miatt vád alá helyezte *Selmeczyt*, kinek ügyét ma kellett volna tárgyalni az aradi törvényszék egyik büntető tanácsának. A tárgyalásra azonban a községi könyvek nem érkeztek be, két tanu sem jelent meg, úgy hogy a bíróság a tárgyalást elnapolta.

§ A drezdai kereskedő kalandja. Üsleti ügyekben jött Budapestre a múlt év október elején *Ledserer* Vilmos drezdai kereskedő. Üsleti ügyeit nappal végeste, este pedig kalandok után járt. Október 4-én este megismerkedett az utcán egy 40 év körülü elegáns asszonnyal.

aki magát Horváth Jánosné szül. Wéber Mária földbirtokosnőnek mutatta be. Két napl udvarlás után meghódította a kereskedő az asszonyt, aki aztán a szerelmi légyotlon a Nádor-szállodában október 5—6-ika közti éjjelén ellopta a kereskedő 8000 korona papírpénzét és 40 márká értékű aranyát. A károsult kereskedő feljelentésére a rendőrség csakhamar kinyomozta, hogy az állítólagos „földbirtokosnő” Konyer Mária szakácsnő volt, akit le is tartóztatott. A budapesti büntető törvényszék Szepessy bíró elnöklése alatt ma ítélték a tolvaj szakácsnő felett, akit Tóth István dr. ügyész vádjára egy évi börtönnel sújtott. A vádlottnő felebbezett.

§ **Becsületsértés galambok miatt.** Ez év március 16-án Szkorczár György aradi kovácsmesternek és feleségének furcsa levelet hozott a posta. A levélben Tittizer András aki Szkorczárk közeli lakott, többek között ezt írta: „Szégyeljétek magatokat, szemtelenek! Gyermeketekkel elfogdossátok az én szép galambjaimat”. E sorok után a levélben egy még erősebb és nyomdafestéket alig tűrő kifejezés foglaltatik Szkorczárhoz és feleségéhez adressálva. A kovácsmester e levélért becsületsértés miatt feljelentést tett Tittizer ellen. Ma volt ennek az ügynek tárgyalása a járásbíróság előtt, ahol a levélíró azzal védekezett, hogy Szkorczár gyermekei megfogták az 5 galambjait és nem akarták visszaadni. A járásbíróság Tittizert két rendbeli becsületsértés miatt 20—20 koronára ítélte. Tittizer felebbezett.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

Kavarodás a börzén.

- A beocsini cementgyár részvényei. —
- Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 25.

A budapesti értéktőzsdén ma délben a zárlat ideje körül nagy kavarodás ütött ki. A zavart a beocsini cementgyár új részvényei okozták.

Ezt a vállalatot ugyanis most alakította át részvénytársasággá a Magyar Általános Hitelbank. Egy részvény névértékét 200 koronában állapították meg. Az új részvényt ma jegyezték először a bécsi és a budapesti tőzsdén és a jegyzés egyik helyen sem ment simán. A bécsi bankárok 460 korona árfolyamon engedték át a részvényeket, a magyar elhelyezés pedig még magasabb áron történt. Az árakat ugyanis ügynökök segítségével szinleges kötések útján mesterségesen felhajtották 500—523 koronára.

Amikor zárlat előtt az árjegyző bizottság összeült, a tőzsde egyik tagja felszólalt az ellen, hogy a beocsini cementgyár papírjait ilyen magasán állapítsák meg és előadta, hogy miként történt a felhajtás. A bizottság azonban visszautasította a felszólalást, mire a tagok közül többen, így Ziegler Sándor bankár és mások kijelentették, hogy más uton fognak elégtételt szerezni.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

- Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, június 25.

Amerika ötnyolcaddal magasabb. 5 ezer mm. 15—20 fillérral olcsóbb

Az árak 50 kilónként számítva:

	Dél	2 órai
	szállat	szállat
Buza októberre . . .	11.31—11.32	11.22—11.23
Zab októberre . . .	8.12—8.13	8.27—8.28
Rozs októberre . . .	9.20—9.21	9.30—9.31
Tengeri májusra . . .	6.74—6.75	6.80—6.81
Tengeri júliusra . . .	6.98—6.99	6.98—6.99

Zárul 5 órakor:

Utőtőzsde üzletelen.

IDEGENEK ARADON.

— Június 25. —

Központi szálloda. Spitz József fakereskedő Zám. — Barczó Pál utazó Budapest. — Schmael Béla dr. főigazgató Budapest. — Uttenberger Sándor üzemvezető Órményes. — Augustin Jenő miniszteri tisztviselő Budapest. — Keresztész Lajos jegyző és fia Csersző. — Zonda Ferenc állomásfőnök Kisújszállás. — Stromszky Sándor igazgató Budapest. — Schlaeger Jassó utazó Budapest. — Surányi Viktor utazó Budapest. — Lunzer Pál utazó Budapest. — Lang József utazó Budapest.

Fehér Kereszt szálloda Clecan Péter kereskedő Puj. — Kovács Bálint földbirtokos Beregszász. — Teszler Simon utazó Nagyvárad. — Winkler Mór kereskedő Szeged. — Erdélyi Leona orvos neje Budapest. — Gál Gyula a Nemzeti Színház tagja Budapest. — Rosenál Gyula kereskedő Nagylak. — Varincza Tamás dr. ügyvéd Puj. — Fenyő István utazó Budapest. — Rosenberg S. utazó Budapest. — Klein Vilmos utazó Budapest. — Weisz Herman utazó Bécs. — Lorber József utazó Bécs.

Vass szálloda Babódy Ede utazó Szolnok. Pannonia szálloda. Vajda Béla utazó Budapest. — Gantner József birtokos Kéthalom. — Hellenberg Miksa utazó Budapest. — Koványi Győző gépész Nagyvárad. — Jung Péter körjegyző Tane. — Ballasa Tivadar íredafőnök Mezőhegyes. — Priegl Paula tanítónő Szapáryliget. — Král Béla felvigyázó Gyoma. — Boros Ármán tanító Beél.

Vasárnap lesz az aradi nyomdászok „GUTENBERG DALKÖRE” a Csálai nagyerdőben séta hangversenye! egybekötött NAGY NYÁRI MULATSÁGOT rendez saját zászlója alapja javára. Kedvezőtlen idő esetén a mulatság július 5-én lesz.

NYÁRI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1908. évi június hó 26-án:

Gál Gyula, a budapesti Nemzeti Színház tagjának felléptével:

A vörös talár.

Dráma 4 felvonásban. Írta: Eugène Brieux. Fordította: Zsigány Árpád.

S Z E M É L Y E K:

Mouzon	Gál Gyula.	A főügyész	Vihary Béla.
Vagret	Mártonfi R.	Az elnök	Borbély S.
Etchepare	Hunyadi J.	Bridet	Leóvel Leo.
Yanetta, neje	Kápolnai J.	Etcheparené	Benkőné.
Mondoubleau	Delli Lajos.	Vagretné	Zalai Margit.
La Bouzole	Várnai Jenő.	Buneratné	Körössy Juci.
Bunerat	Faludi K.	Berta, leánya	Harmath J.

Kezdete 8 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

Szenzációs. Szenzációs.

Brédy Sándor életképe: A tanítónő.

(Baró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Műsor 1908. június hó 26-án, pénteken:

1. Első szivar. Kacagató. — 2. Szegény gyermek. Dráma. — 3. Alagi löverseny. Sportkép. — 4. Dühöngő rózság. Kacagató. — 5. Bátor életmentő. Dráma. — 6. Éjjeli halászat a tengeren. Látványosság. — 7. Miért késik a gyorsvonat. Humoros. — 8. A tanítónő. Életkép. Brédy Sándortól.

Minden előadás alatt katonazene játszik. — Cukrászda.

Előadások: Este 7 órától 11 óráig.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

Szombaton délután 6 órakor nagy gyermekelőadás.

NYILTTER.*

Dr. WIENER GYULA

fogorvosi műtermét

Szabadság-tér 20. szám

Gróf Nádasdy palotába

helyezte át.

Rendel reggel 7 órától.

Özv. Komlóssy Sándorné szül. Omaszta Kató és fia Sanyika, a maguk, az alólírottak és számos rokonaik, ismerős és jóbarátaik nevében mélyen megtört szívvel tudatják a feledhetlen jó férj, illetve édes atya, gyermek, testvér, vő, sógor, nagybátya, rokon és barát

KOMLÓSSY SÁNDOR,

az Arad-országi gazdasági takarékpénztár pécskai fiók főnökének,

1908. évi június hó 24-én d. e. 1/2, 11 órakor, életének 85-ik a boldog házasságának 5-ik évében, hosszas szenvedés után a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászosan elhunytát.

A boldogult földi maradványai június hó 25-én d. u. 1/2, 6 órakor fognak Pécskán saját házában beszenteltetni és Aradra szállítatván, ott f. hó 26-án d. u. 1/2, 6 órakor az ottani családi sírkertben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő gyászmise-áldozat az elhunytak lelki üdvéért a temetést megelőzőleg f. hó 25-én d. e. 11 órakor fog Pécskán, — Aradon pedig e hó 27-én d. e. 9 órakor a főt. Minorita-atyák szentegyházában az egék Urának bemutatatni.

Legyen a hant könnyű kiszivendett poral fölött!

Pécska, 1908. évi június hó 24-én.

Özv. Komlóssy Mihályné szül. Weiler Hermína, édes anyja rosváczai Omaszta Lajos és neje szül. Apáthy Berta, após és anyós. N. Molnár Lászlóné szül. Komlóssy Ilona, szülei Varga Lászlóné szül. Komlóssy Etelka, testvérei. N. Molnár László, szülei Varga László, sógorai. N. Molnár Ilonka és Hermínke, unoka hugal. Weiler Rudolf és neje szül. Freiburger Mária, özv. Valkóné Komlóssy Mária, nagybátyja és nagynénje. Gyurcsák Gábor és neje szül. Lakner Irén, Dr. Jakó Sándor és neje szül. Lakner Berta, Omaszta István, Lajos, Gyula, Böske és Laczi, sógor és sógoróni. 2339

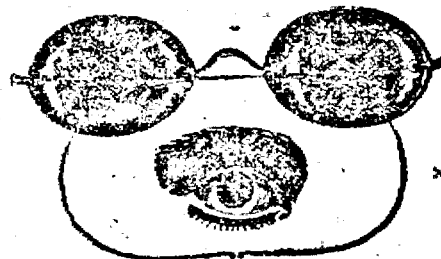
Csutak Károly és fia első temetés-vezető intézete. Arad, Szabadságtér 20.

Elsőrendű látszerész üzlet.

DICK SAMU

Óra és látóeszköz

Arad Andrassy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Elad és javít mindennemű órákat két évi jótállás mellett a legolcsóbb áron. Raktáron tart mindennemű színházi látóeszközöket a legkülönbözőbb kiállításban, legújabbabb lorgnetek, orrcsüptetők és szemüvegek arany, ezüst, nickel és tekenőbékák csont keretekben, legjobb üvegekkel.

• Nagy raktár sűrűségi fokmérőkben, bor, must és szesz részere, továbbá mindenféle hőmérők, mindennemű kivitelben. 2413

Szemüvegek és orrcsüptetők orvosi rendellet szerint azonnal készíttetnek.

Napernyők

minden színben és fekete úriasi választékban, legutányosabb árak 1881 mellett.

Hoffmann Sándor
Színház-épület.

SZENT MARGITSZIGET.

Elsőrangú gyógyítófürdő és üdülőhely.

Teljesen modern berendezésű
vizgyógyintézet.

43.3 C° term. kénes hévforrása köszvény, csusz, zsába, ízületi izzadmányok, hólyaghurut, női bajok, stb. ellen kiváló sikerrel használható.

300 kényelmesen berendezett szoba.

ORVOSOK:

Dr. Czyzewsky Gyula főherc. udvari orvos és dr. Halka Lajos, a vizgyógyintézet vezetője.

Prospektust küld a

Szentmargitszigeti Gyógyfürdők és Szállodák r. t.
igazgatósága.

2334

Védekezzünk a

MOLYOK

ellen.

Biztos hatású molypusztító szerünket ajánljuk —.50, 1.—, 2.— koronás
eredeti dobozokban.

VOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése

ARADON.

Tüzifa

raktár.

Van szerencsénk a n. é. közönség tudomására adni, hogy

Nagyvárad-ut 12. sz. alatt

tüzifa, faszén, szerszámfa raktárt

nyitottunk,

hol mindennemű tüzfát nagyban és kicsinyben árusítunk.

Gróf Zselénski Róbert
zimbrói erdőkezelőségének
aradi tüzifaraktára.

2228

DEPILLOR

HAJVESZTŐ.

E csodahatású szerrel minden oly helyről, a hol a hajnövekedés alkalmatlan, mint arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. Ára utasítással 1 korona.

Tyúkszemétől

mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. Nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű.

Ára utasítással 70 fillér.

Ovakodjunk az utánzatoktól. Csak olyan készítményt tessék elfogadni, ahol „Anagallin” szó látható.

Poloskák

kiirtására legjobb szer a

Phenolsav.

Még a petéket is kiirtja, a butorokat nem támadja meg.

Ára egy üvegnek 70 fillér.

Ideális, legjobb, legtartósabb amerikai

Gummi-óvszer

NEVER.

6 darab egy eredeti fémdobozban 2 korona.

A fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában

241

Arad, Andrásy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AKINEK

ismerettség híján

házasárra,
sevelőre,
életvesztésre,
kényvelőre,
segédre,
Lepánra,
gazdaságra,
kulcsárra,
vadászokra,
keresésre.

kulcsárra,
gazdaságra,
szakszámokra,
szobaleányra,
házi- vagy,
irodasszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.

AKI

bérbeadni kíván

hálószobát,
kiszá-
vási szobát,
kiszá-
vási szobát.

halászatot,
telket,
kocsit,
lovakat.

AKI

eladni kíván

hálószobát,
szobát,
szobát,
szobát,
szobát,
szobát.

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy

AKI

üzletet vétel vagy bérbevitel céljából keresel;

AKI

vagyis állást betölteni kíván: legbiztosabban ér csóit, ha az

"ARADI KÖZLÖNY"

kis hirdetés

rovatai használja.

Édesem!

Nagyon szeretném már viszontlátani! Mikor lesz az? Szüntelenül magára gondol és számtalanszor üdvözlö J. R. 2838

Egy jó karban lévő zongora

eladó Batthyány-utca 28., I. em. 4. ajtó. 2840

Több mint 600

vagyonos hölgy óhajt mielőbb férjhez menni. Komoly házasulandók (vagyon, vallás, foglalkozás, mellesleg) forduljanak Schlesinger céghez, Berlin 18. címre. (A kontinens legnagyobb intézete.) 5949

Intelligens fiúk

jobb házból, tanuló gyakornokul felvétetnek azonnal. — Keresek fehér mézet megvételre. Dürr Gusztáv csemege, fűszer, pezsgőbor és ásványvíz kereskedése Arad, a városházzal szemben. Telefon 115. sz. 2320

Fiatal angol kisasszony

Julius végétől úri családnál nyári alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2827

Utikönyveket (Könyvek)

Állandóan raktáron tart Ingusz I. és Fia könyvkereskedése Arad, Weitzer János-utca. Arad és Temesmegyei telefon 517. sz. 201

Egy jó házból való

4 polgárit végzett, jó erkölcsű fiú mint tanuló felvétetik Weinberger Ferenc ékszerésznél Arad, Fischer Eliz-palota

Jóval alkalmazást

keres a magyar kereskedelmi levelezésben és gépirásban teljesen jártas fiatalember több évi gyakorlattal. Szíves megkeresések a kiadóhivatalba kéretnek „Törekvő” jellegre.

Minden újdonság

azonnal több példányban kapható 80.000 kötetes kölcsönkönyvtárban, heti 8 filléres kölcsön díj ellenében. A könyvek újak és tiszták. Terjedelmes jegyzékek vidékre is. Zenemű kölcsönző intézet. Kerpel István könyv és papirkereskedése, Aradon. 212

Eladó

a belvárosban egy 2200 koronát jövedelmező ház. Bővebbet e lap kiadóhivatalában. 1918

Pörkölt szalonna,

légenszáritott, oldalankint 35—60 kg. nehéz, kapható Raubbauer Nándornál, Ujszentannán. 1991

Könyvkötészetünkben

tanulóleányok felvétetnek.

Telefon 688.

FISCHER ÁRMEN

szobafestő és mázó

Vörösmarthy-utca 3.

A legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig elvállal munkákat ugy helyben, mint vidéken. 1905

Ertesítés!

Aradon, Atzél Péter-utca sarok, a színház főbejáratával szemben, Zrinyi-utca.

Van szerencsém értesíteni Arad és vidéke nagyrabecsült közönségét, miszerint a közelgő idény beálltával raktáromat mindenemű bőrökkel felszereltem, melyből a legszebb és legjobb kivitelű 581

uri és hölgy cipőket

készítek,

miért is becses rendelésüket kérem vagyok kitűnő tisztelettel

Wolf J.

Dr. Richard-féle hajfestő

fej vagy szájal részére ártalmatlan és azonnal hat.

Óvakodjunk az utánzatoktól! Minden szakszerű üzletben kapható.

16647—1908. szám.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszteriumnak rendelete nyomán ezenel közhírré tesszük, hogy Budapest székesfőváros közönsége által boldog emlékeztető József főherceg ur 0 cs. és kir. Fensége honvédfőparancsnokságának 25-ik évfordulója alkalmából s annak emlékére, a m. kir. honvédség árvái részére, az illetőségre való tekintet nélkül létesített alapítványi helyek közül folyó évi szeptember 1-től a József fiúárva-házban és az Erzsébet leányárva-házban 1—1 hely kerül betöltés alá.

Mindkét árva-házba való felvétel kérelmek igazolandó:

a) az, hogy a felvétetni kért gyermek tényleg a m. kir. honvédség kötelékébe tartozott vagy tartozó apának törvényes leszármazója;

b) a vagyontalanság;

c) félárva-nál (akik tudniillik apátlanok vagy anyátlanok) az életben levő szülő vagyontalansága;

d) hogy az árva 6-ik életévét már betöltötte és hogy a fiú árva a 10., a leány árva pedig a 12-ik életévét még túl nem haladta;

e) hogy ép testű és elméjű, a himlőn átesett, vagy ellene sikerrel beoltott.

Az árva kora és a szülők elhalálása hiteles anyakönyvi ki-

vonattal, a testi és elmebeli állapot, a himlő-oltás és a vagyontalanság közhatóságilag hitelesített orvosi és helyhatósági bizonyítványokkal igazolandó.

A kéllően felszerelt bélyegtelen kérvények, — melyekben a szülő vagy gyám neve, állása és lakhelye (város, megye, utolsó posta) is felemlítendő, — folyó évi július hó 15-ig a m. kir. honvédelmi miniszterhez nyújtandók be, a honnan Budapest székesfőváros hatóságához fognak küldetni és a kijelölési jog gyakorlása végett József főherceg ur 0 cs. és kir. Fenségehez fognak felterjesztetni.

Az alapítványi helyek az 1908/9. tanév kezdetén lesznek betöltendők s a felvétel vagy fel nem vételről az árvák hozzátartozói Budapest székesfőváros tanácsa által hatósági uton fognak értesítettetni. Arad, 1908. évi május hó 30.

A városi tanács.

Permetező javítások elfogadtatnak.

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyártáron.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, kőszemek és egyéb tisztátalanságok azonnal továbbíthatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem romlathatja, a gépezet jó működéséért s évi jóállás, ingyen javítás.

Tűzi fecskendők

Bélyé szelepekkel. Közönségeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgáltatást, — a gép jó működéséért s évi jóállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű belső gummirögzített kendercsövek legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló

csövekkel

olcsóbbak és jobbak, mint bármely helyi vagy külföldi gyárban.

Hönlé Otto

M. kir. szabadalmazott tűzi fecskendő és szivattyu készítő. 851

Arad, Könyv-utca 27. sz.